

d Gerechtsdeurwaarder

NIEUWS EN ACHTERGRONDEN, BESCHOUWINGEN EN OPVATTINGEN VAN EN OVER DE BEROEPSGROEP EN HAAR WERKVELD

nr. 4 | jaargang 9 | dec 2017

De januskop
van de
overheid

Bewindvoerders
in de schuld-
bemiddeling:
onduidelijkheid
troef

Een nachtelijke
strooptocht

KBvG
KONINKLIJKE BEROEPSORGANISATIE
VAN GERECHTSDEURWAARDERS

COLOFON

de Gerechtsdeurwaarder

De Gerechtsdeurwaarder is een uitgave van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). In de Gerechtsdeurwaarder leest u nieuws en achtergronden, beschouwingen en opvattingen van en over de beroepsgroep en haar werkveld. Het blad wordt verspreid onder alle leden van de KBvG en externe relaties.

Redactie

Prof. mr. Ton Jongbloed
Paul Otter (hoofdredacteur)
Mr. Karen Weisfelt (hoofdredacteur)

Redactiesecretariaat

Bureau KBvG

Fotografie

Truus van Gog
iStock

Contactinformatie KBvG

Koninklijke Beroepsorganisatie van
Gerechtsdeurwaarders (KBvG)
Prinses Margrietplantsoen 49
2595 BR Den Haag
Tel: 070-890 35 30
E-mail: kbvg@kbvg.nl
website: www.kbvg.nl

Uitgever

Boom juridisch
Kanonstraat 4-IV
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
tel. 070-330 70 33
e-mail info@boomjuridisch.nl
website www.boomjuridisch.nl

Abonnementen

De Gerechtsdeurwaarder verschijnt vier keer per jaar. De abonnementsprijs bedraagt in 2017 € 90 (excl. btw, incl. verzendkosten) voor een plusabonnement. Met een plusabonnement ontvangt u naast toegang tot het volledige online archief en een e-mailtendering tevens de gedrukte exemplaren. Kijk op www.tijdschriften.boomjuridisch.nl voor meer informatie.

Ga naar www.boomjuridisch.nl om een abonnement af te sluiten. Hebt u vragen over de abonnementen? Neem dan contact op via tijdschriften@boomdistributiecentrum.nl of via 0522-23 75 55.

Adreswijzigingen

Boom distributiecentrum via tel. 0522-23 75 55 of tijdschriften@boomdistributiecentrum.nl. Adreswijzigingen KBvG-leden: kbvg@kbvg.nl.

Media-advies

Maarten Schuttél

Advertentiedeelname

Capital Media Services B.V.,
Staringstraat 11, 6521 AE Nijmegen
Tel. 024-360 77 10,
mail@capitalmediaservices.nl

ISSN: 1876-7524

REDACTIONEEL

Partners

We hebben het vast eerder gezegd, maar laten we het dan herhalen: het contact van de KBvG met de (keten)partners is van essentieel belang voor een goede uitvoering van de aan de KBvG bij Gerechtsdeurwaarderswet toebedeelde taken. In dit laatste nummer van ons vakblad in 2017 komen een aantal partners van de KBvG aan het woord.

Erik Boerma, jarenlang insolventierechter en sinds vijf jaar gedetacheerd bij de Raad voor de Rechtspraak als Deelprogrammaleider KEI I&I Toezicht, vindt er geen doekjes om. Hij vergelijkt het juridisch systeem waarin schuldenaren met een zwakke maatschappelijke positie worden veroordeeld met een 'gehaktmolen' – en dan ook nog één waar hijzelf en zijn collega's deels onbedoeld aan meewerken door 'aan de lopende band verstekvonnissen uit te poepen'.

Marijke Kaptein vertelt over haar ervaringen tot nog toe in haar werk als directeur van het Bureau Financieel Toezicht (BFT). Het BFT heeft sinds 1 juli 2016 het integrale toezicht op de beroepsgroep en Marijke signaleert dat die nieuwe taak ook een nieuwe balans vergt. "Het BFT is niet in het leven geroepen om het BFT zelf te dienen, ook niet om de KBvG te dienen, maar om het maatschappelijk belang te dienen. Die boodschap is voor ons overigens zo vanzelfsprekend, dat we weleens vergeten om 'm helder te communiceren."

Stephan van der Giesen, voormalig bestuurslid van de Branchevereniging voor Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI) vertelt in het interview met hem over de onduidelijkheid die is ontstaan sinds de wijziging in de Wet op het Consumentenkrediet in 2014, waarmee ook beschermingsbewindvoerders actief mochten zijn in schuldbemiddeling.

In dit nummer ook bijzondere aandacht voor een ander soort partnerschap: de huwelijksgoederengemeenschap. Aanleiding is de wijziging op 1 januari aanstaande van de wettelijke regeling hieromtrent. De beslaglegging op een aandeel in een gemeenschap wordt in deze uitgave van ons vakblad daarom uitgebreid onder de loep genomen, aan de hand van twee artikelen maar liefst. Jan Dirk van Vlastuin, advocaat en partner ondernemingsrecht bij bvd advocaten, bespreekt de verhaalsmogelijkheden op verschillende categorieën van gemeenschappen in de volle breedte, waarbij hij inzoomt op de (ontbonden) huwelijksgoederengemeenschap. Ton Jongbloed, leerstoelhouder Executie- en Beslagrecht aan de Universiteit Utrecht en tevens raadsheer-plaatsvervanger bij het Hof Amsterdam gaat in op de geschiedenis van het huwelijksgoederenrecht en benoemt daarbij de wijzigingen en knelpunten bij het zoeken van verhaal op de nieuwe wettelijke huwelijksgoederengemeenschap. Duidelijk is dat het voor de deurwaarder een stuk lastiger wordt om te bepalen voor welk bedrag op welk deel van het huwelijksvermogen verhaal gezocht zal kunnen worden. Ton Jongbloed spreekt dan ook de hoop uit dat gerechtsdeurwaarders van puzzelen houden!

Stefano Nocco tenslotte doet vanuit zijn dagelijkse praktijk thrillerachtig verslag van een nachtelijke strooptocht bij een grote fabriek waar buitenlandse zoetwaar wordt gefabriceerd.

Wij hebben het blad met plezier samengesteld en wij wensen u veel plezier met het lezen ervan.

Karen Weisfelt, directeur

14

Interview

Van der Giessen

4

Interview

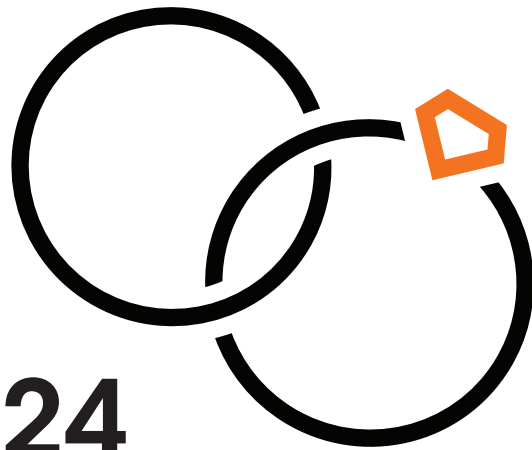
Erik Boerma

Mr. Erik Boerma was jarenlang insolventierechter, maar is sinds vijf jaar gedetacheerd bij de Raad voor de Rechtspraak als Deelprogrammaleider KEI I&I Toezicht. Een jurist met uitsproken meningen, die onlangs nog in het nieuws kwam door op te treden als ambassadeur van de campagne Schuldvrij! van journalistencollectief De Correspondent. Een gesprek over het gebrek aan samenhang in de aanpak van een van de meest schrijnende maatschappelijke issues: de schuldproblematiek.

12

Uit de praktijk

Stefan Nocco

24

Artikel

Van Vlastuin

En verder

- 4 De januskop van de overheid
- 9 Een nieuwe taak en een nieuwe balans
- 12 Een nachtelijke strooptocht
- 14 Bewindvoerders in de schuldbemiddeling: onduidelijkheid troef
- 18 Column voorzitter
- 20 Personalia
- 21 Houden gerechtsdeurwaarders van puzzelen?
- 24 Executie van een aandeel in een gemeenschap

DE JANUSKOP VAN DE OVERHEID

Mr. Erik Boerma was jarenlang insolventierechter, maar is sinds vijf jaar gedetacheerd bij de Raad voor de Rechtspraak als Deelprogrammaleider KEI I&I Toezicht. Een jurist met uitsproken meningen, die onlangs nog in het nieuws kwam door op te treden als ambassadeur van de campagne Schuldvrij! van journalistencollectief De Correspondent. Een gesprek over het gebrek aan samenhang in de aanpak van een van de meest schrijnende maatschappelijke issues: de schuldproblematiek.

Het gesprek is nog geen tien minuten op dreef of Erik Boerma waarschuwt tussendoor: “Je merkt: ik houd nogal van pakkende oneliners”. Dat scheelt, want hij heeft het juridisch systeem waarin schuldenaren met een zwakke maatschappelijke positie worden veroordeeld kort daarvoor vergeleken met een ‘gehaktmolen’ – en dan ook nog één waar hijzelf en zijn collega’s deels onbedoeld aan meewerken door ‘aan de lopende band verstekvonnissen uit te poepen’. Maar achter het soms bloemrijke taalgebruik van Boerma schuilt wel degelijk een serieuze analyse. De oud-insolventierechter maakt zich serieus zorgen over het gebrek aan samenhang in de huidige aanpak van de schuldenproblematiek, die volgens hem gekenmerkt wordt door hokjesdenken, fragmentatie, falend beleid en het langs elkaar heen werken van instanties. “Ik denk dat we in een situatie zijn terechtgekomen waarin één thema – burgers die in de schulden zitten – wordt behandeld door meerdere professionals met meerdere

Iedereen is meestal goed bedoeld bezig met allerlei interventies die over het algemeen het gevoel van onmacht bij de schuldenaar alleen maar aanwakkeren, en niet leiden tot een effectieve oplossing van het probleem.

Betere data-ontsluiting

Erik Boerma is in het dagelijks leven Deel-programmaleider KEI I&I Toezicht en als zodanig gedetacheerd bij de Raad voor de Rechtspraak. In het kader van dit programma is in 2015 een eerste versie van een nieuw systeem opgeleverd, waarmee faillissementscuratoren en rechters in faillissementszaken over en weer digitaal kunnen communiceren. Landelijk worden inmiddels bijna 80% van alle machtigingen en verzoeken in dit soort zaken digitaal afgehandeld. Onlangs is dit systeem uitgebreid voor de professionele bewindvoerders. Streven is om eind volgend jaar de communicatie tussen de rechtspraak en deze doelgroep in zo'n 160.000 zaken eveneens digitaal af te doen. Voor 2018/2019 staan de casemanagers in de schuldsanering, de mentoren en de curatoren op de agenda, alsmede de circa 60.000 dossiers die door familiebewindvoerder worden beheerd. Volgens Boerma zal de digitalisering van dit deel van de rechtspraak niet alleen bijdragen aan een betere kwaliteit van toezicht, maar vooral ook aan betere data-ontsluiting en verbetering van registers zoals het curatele- en bewindregister, het gezagregister en het insolventieregister. "Dat laatste is ook zeer zeker in het belang van de deurwaarders", aldus Boerma.

petten op", zegt hij. "De schuldhulpverlener, de bewindvoerder, de deurwaarder, het incassobureau en natuurlijk ook onze beroepsgroep, de rechters: iedereen is meestal goed bedoeld bezig met allerlei interventies die over het algemeen het gevoel van onmacht bij de schuldenaar alleen maar aanwakkeren, en niet leiden tot een effectieve oplossing van het probleem. En daar worden zowel schuldeisers als schuldenaren de dupe van."

SCHULDENRECHTER

Boerma is al jaren een pleitbezorger van wat hij een 'schuldenrechter' noemt. Dat is niet zozeer een nieuwe juridische functie, maar meer een metafoor voor een andere aanpak, zo blijkt. Boerma: "Het is een idee dat past in de context dat je schulden eigenlijk overal in de rechtspraak een rol ziet spelen. In het familierecht, in het strafrecht, in het handelsverkeer – heel vaak spelen ze op de achtergrond een bepalende rol. Volgens mij zou het goed zijn als we de rechtspraak zo zouden inrichten dat een rechter veel sneller kan ingrijpen en ter plekke naar een schuldprofessional zou kunnen doorverwijzen – eigenlijk vergelijkbaar met het tijdens de zitting doorverwijzen naar een mediator. Maar ik wil nog wel iets verder gaan: ik denk dat de rechter een veel breder pallet aan interventies tot zijn beschikking zou moeten krijgen om tot een oplossing te komen die voor schuldeiser en schuldenaar acceptabel is. In het huidige systeem is alles juridisch gescheiden: je moet als schuldeiser als het ware voorsorteren op wat je van de rechter vraagt, en die kan niet meer dan dat wel of niet toewijzen – al dan niet bij verstek. Terwijl het probleem in essentie is: iemand krijgt zijn rekening niet betaald, en iemand anders kan zijn rekening niet betalen. Waarom brengen we dat thematisch niet bij elkaar? Waarom al die ad hoc beslissingen – betalingsbevelen, gijzeling, dwangakkoorden, moratoria en zo maar door – terwijl je ook kunt zeggen: gegeven de situatie, denk ik dat we er zo en zo het beste gaan uitkomen. Dat is een regiefunctie die wij als kantonrechter nu ten ene male ontberen. Feitelijk zitten we als een soort afvoerputje helemaal aan de achterkant, terwijl we veel meer regie aan de voorkant zouden moeten kunnen nemen. Niet meer sec vonnissen wijzen, maar met alle betrokken partijen aan tafel en echt invulling geven aan een maatschappelijke rol – in belang van schuldeiser en schuldenaar."

Waarom al die ad hoc beslissingen – betalingsbevelen, gijzeling, dwangakkoorden, moratoria en zo maar door – terwijl je ook kunt zeggen: gegeven de situatie, denk ik dat we er zo en zo het beste gaan uitkomen. Dat is een regiefunctie die wij als kantonrechter nu ten enenmale ontberen.

De overheid heeft een januskop met twee gezichten. Aan de ene kant zien we gemeenten enorm investeren in schuldhulpverlening. Aan de andere kant zien we het CJIB dat het bestaat om 160.000 keer per jaar een verzoek tot gijzeling te doen.

TWEE GEZICHTEN

Boerma zegt blij te zijn dat in het nieuwe Regeerakkoord de schuldenproblematiek weer ‘meer prominent op de agenda van de Rechtspraak’ komt. Tegelijkertijd is hij naar eigen zeggen in toenemende mate kritisch over de rol van de overheid in de schuldenproblematiek.

Boerma: “Ik heb jaren geleden eens overleg gehad met het CJIB. Die zeiden toen al dat bij bepaalde doelgroepen de boetes zich opstapelden, en dat er behoefte was aan meer beleid. Zo’n achttienjarige die bekeurd wordt en drie maanden later ineens een schuld van 1200 euro heeft: kon dat nu niet op een of andere manier voorkomen worden? Maar die speelruimte kregen ze niet: ze werden gewoon geacht te incasseren. Ik heb in een column in het NRC eens geschreven: ik vind dat overheid al heel lang een Januskop heeft met twee gezichten. Aan de ene kant zien we gemeenten enorm investeren in schuldhulpverlening. Aan de andere kant zien we het CJIB die het bestaat om – let wel – 160.000 keer per jaar een verzoek tot gijzeling te doen. Sorry, daar kan ik slecht tegen. Ik was als rechter vroeger best calvinistisch en ik heb echt heel vaak op zitting gezegd: u mag best om een betalingsregeling vragen, maar u hebt er geen récht op. Maar ik ben wel wat opgeschoven in mijn denken. Het zijn nu toch wel heel erg de zwaksten in de samenleving die relatief de zwaarste prijs betalen voor hun onmacht en hun armoede. Die worden wel érg makkelijk door de gehaktmolen gedraaid.”

Initiatief Schuldvrij!

Sinds enkele maanden heeft de journalist Jesse Frederik van het journalistencollectief De Correspondent zich vastgebeten in wat hij aanduidt als de ‘perfide schuldenindustrie’. Hij heeft inmiddels meerdere artikelen geproduceerd over hoe kleine, vaak onbeduidende schulden tot immense omvang kunnen aangroeien door de praktijken van de incassobranche. Boerma zegt zich wel in dit initiatief te kunnen vinden. “Armoede is naar haar aard ook een beetje een stil probleem. Het verstopt zich en is zelden voorpaginanieuws, zoals strafzaken”, zegt hij. “Tegelijkertijd zien wij als rechters dat de effectiviteit van verstekvonnissen afneemt en dat Jan Modaal niet meer procedeert omdat het te duur is geworden. Ik denk dat wij net als de deurwaarders deels last hebben van de schulden-opkoopbusiness, waar paal en perk aan gesteld zou moeten worden. Maar helaas zijn, en daar wijst Frederik terecht op, veel schulden ook systeemgerelateerd. Ze ontstaan door toeslagen die niet op tijd betaald worden, of wel betaald worden en dan achteraf weer worden verrekend, waarna er beslag gelegd wordt, enzovoorts enzovoorts. Terwijl dat allemaal te voorkomen is als mensen die laag op maatschappelijke ladder staan gewoon in regeling komen waarin de vaste lasten direct van uitkering worden betaald. Ik sta nogal sceptisch tegenover het principe dat iedere burger zelfredzaam is en in staat is de eigen broek op te houden. Iedereen weet dat als je eenmaal in de clinch ligt met het UWV of de Belastingdienst, je dat niet even in een week gefixt hebt...”

Het aantal bewindzaken groeit enorm, de gemeenten betalen zich blauw, maar er zit totaal geen samenhang in die regelingen.

MINISTER VAN SCHULDEN

Volgens Boerma is er in Nederland behoefte aan een Minister van Schulden – een bewindsperoon die ‘vanuit de breedte’ naar de schuldproblematiek zou kunnen kijken en beter zou kunnen sturen op de collectieve maatschappelijke doelstellingen. “Laat ik een voorbeeld noemen”, zegt hij. “We hebben nu een regeling voor faillissement en een wettelijke schuldsaneringsregeling. Die functioneren redelijk goed, al geldt voor die laatste wel dat er voor natuurlijke personen allerlei rare drempels zijn ingebouwd die voor rechtspersonen niet gelden. Hoe dan ook: op dit moment laten die regelingen beide een dalende trend zien. Kijk je echter naar bewindvoering – ander wetboek – dan zie je een netto stijging van 25.000 zaken per jaar! Dat heeft deels met de vergrijzing te maken, maar het overgrote deel is schuld-gerelateerd. Kortom: het aantal bewindzaken groeit enorm, de gemeenten betalen zich blauw, maar er zit totaal geen samenhang in die regelingen. Hoe verhoudt schuldsanering zich tot bewind? Dat staat niet in de wet. En intussen staan V&J en Sociale Zaken een beetje naar elkaar te kijken, want die zijn helemaal niet gewend om samen te werken. Mij lijkt het heel goed als we iemand hebben die over al die departementen en regelhokjes heen kijkt, en dan bepaalt: wat zijn nu echt zinvolle interventies die ook maatschappelijk iets bijdragen? Het zal mijn leeftijd wel zijn, maar ik begin me steeds meer te ergeren aan academische regelmakers die kennelijk niet in staat zijn om te reflecteren op de effecten van hun regelingen in de praktijk. Ik weet ook wel dat er geen silver bullet is, maar met al deze regelingen zonder samenhang komen we er ook niet – ondanks alle professionals die het op hun manier goed willen doen. Het probleem wordt alleen maar groter, dus we móeten het wel ombuigen.”

advertentie

PERSONAL SAFETY SOLUTIONS

Het beroep van deurwaarder is niet zonder risico's. U kunt dit risico verkleinen door uzelf te beschermen.

Personal Safety Solutions vertegenwoordigt de firma CPE te Finland voor Nederland en België. C.P.E. heeft zowel nationaal als internationaal een zeer goede naam opgebouwd op het gebied van persoonlijke veiligheid.

Personal Safety Solutions heeft een grote verscheidenheid aan producten. Denk hierbij aan niet opvallende zeer lichte comfortabel dragende kogelwerende, steek en/of priem werende vesten. Zo levert C.P.E. voor Nederland onder andere de kogel en steek werende vesten voor de Dienst Justitiële Inrichtingen van het Ministerie van Justitie.

Alle producten zijn gecertificeerd door wettelijk erkende onderzoekslaboratoriums. De hoogwaardige kwaliteit beschermende kleding is snel en op maat in kleine en grote aantallen te leveren.

- ★ KWALITEIT
- ★ SUPER LICHT-GEWICHT
- ★ STEEK EN KOGEL WEREND
- ★ OOK MAATWERK MOGELIJK
- ★ OFFICIEEL PARTNER C.P.E.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen:
06-14876633 | info@personal-safety-solutions.nl
www.personal-safety-solutions.nl

EEN NIEUWE TAAK EN EEN

NIEUWE BALANS

Sinds ruim een jaar staat Marijke Kaptein aan het roer van het Bureau Financieel Toezicht (BFT). Een jaar waarin ook de eerste stappen werden gezet naar een integraal toezicht op de beroepsgroep van gerechtsdeurwaarders. Hoe kijkt zij terug op deze periode en welke richting wil ze op met het BFT? “We hebben de wijsheid niet in pacht en zijn meer dan bereid te leren.”

Computer says no. De koffieautomaat in de kantine van het BFT wil duidelijk iets anders dan Marijke Kaptein, dus het duurt even voor ze de beloofde cappuccino in de handen van de journalist kan drukken. Maar eenmaal aan haar werktafel met riant uitzicht op de Utrechtse Uithof, is van verdere vertraging geen sprake meer. Kaptein – voormalig Officier van Justitie, plaatsvervangend districtschef bij de politie in Rotterdam en plaatsvervangend directeur van de FIOD – formuleert gedecideerd en to-the-point op de openingsvraag hoe zij haar eerste jaar bij het BFT heeft ervaren. “Mijn komst viel ongeveer samen met de introductie van integraal toezicht op de deurwaardersbranche, dus het was in meerdere opzichten een bijzondere start”, zegt ze.

“Het feit dat je als organisatie een andere opdracht krijgt, betekent namelijk per definitie verandering en het mooie van verandering is dat het altijd gaat over leren. Wat lang vanzelfsprekend is geweest, ligt ineens weer op tafel: wat hebben we in de toekomst nodig om onze goed taak uit te voeren? Wat zijn de eisen die de beroepsgroep aan ons stelt? En wat zijn de eisen die de maatschappij aan ons stelt? Wat kunnen we al, wat moeten we nog leren? Het is heel waardevol dat ik van meet af aan bij deze heel basale, maar essentiële vragen betrokken ben geweest.” Het scheelde dat het BFT integraal toezicht al langer toepast in het notariaat, zegt Kaptein. “We wisten dus al dat de impact groot is: niet alleen op de beroepsgroep waar je toezicht op houdt, ook op de beroepsorganisatie KBvG,

op de tuchtrechter en natuurlijk op onszelf. We wisten ook al dat het niet zonder slag of stoot zou gaan. Je krijgt hoe dan ook te maken met onbegrip, of irritatie: ‘dit kost wel erg veel tijd allemaal’ of ‘weten jullie wel wat voor vak ik uitoefen? Wie zijn jullie om je een oordeel aan te matigen over hoe ik beroepsmatig functioneer?’. Heel begrijpelijk. Omgekeerd denken wij trouwens ook weleens: ‘weet jij eigenlijk wel wat het vak van toezichthouder inhoudt?’.

EXTRA WERK

Kaptein wil maar zeggen: invulling van een nieuwe taak betekent het vinden van een nieuwe balans. “Vergeet niet”, zegt ze, “het BFT is niet in het leven geroepen om het BFT zelf te dienen, ook niet om de KBvG te dienen, maar om het maatschappelijk belang te dienen. Die boodschap is voor ons overigens zo vanzelfsprekend, dat we weleens vergeten om ‘m helder te communiceren.”

Professionele en integere beroepsuitoefenaars, rechtszekerheid en een gedegen financieel stelsel: dat is waar het BFT wat Kaptein betreft op moet worden ‘afgerekend’. “En dat is natuurlijk wat anders dan sec het belang van een individuele gerechtsdeurwaarder of diens cliënt”, zegt ze. “Maar ik begrijp heel goed dat als wij op bezoek komen en vragen gaan stellen, we extra werk opleveren en het proces verstoren. Aan de andere kant: onze medewerkers zijn getraind op het herkennen van afwijkingen en onregelmatigheden in grote aantallen dossiers en data. Dus als wij dóórvragen, dan is er ook wel een gereede aanleiding.”

Data-analyse is een van de pijlers waarop het toezicht van het BFT steunt, zegt Kaptein. “Maar omdat we nu niet alleen met een financiële bril naar kantoren kijken, maar ook zaken als kwaliteit en integriteit meenemen, hebben we onszelf wel behoorlijk intern bijgeschoold. Zo’n 20 medewerkers van het BFT hebben een klassikale training van tien middagdagen op Hbo-niveau gevolgd over de hoofdlijnen van het vak van gerechtsdeurwaarder. We hebben externe specialisten op het gebied

van Kwaliteit en Integriteit aangetrokken, en kennis-sessies opgezet waarin we ook de reeds opgedane ervaringen in het notariaat hebben meegenomen. En we hebben een systeem van *double-loop learning* ingericht, zodat de lessen en nieuwe inzichten van individuele toezichthouders ook in de organisatie als geheel geborgd worden.”

Daar kan ik mee leven. Ik denk niet dat wij het perfect doen, maar we staan open om te leren van iedereen met ideeën over het beter kan.

PIONIEREN

Kaptein noemt de deurwaarderij ‘een vak met twee gezichten’. “Je hebt het echte technische stuk, wat ik vanuit mijn eigen juridische achtergrond goed ken, zoals het leggen van bijzondere beslagen onder bijzondere omstandigheden. En je hebt het stuk dat gaat over het incasseren van vorderingen bij gewone mensen die tevens schuldenaar zijn. Van beide aspecten moet je als toezichthouder voldoende begrijpen. Maar omdat het in de schuldinvordering gaat om enorme hoeveelheden dossiers, is daar de dynamiek wel heel anders. Als een deurwaarder bij wijze van spreken in ieder dossier een euro te veel of te weinig rekent, dan heeft dat bij 40.000 dossiers toch een behoorlijke impact. Dat is een soort dynamiek die we bij de notarissen helemaal niet kennen. Vandaar ook die focus op data-analyse. Data-analyse is, zo geef ik toe, voor ons soms ook nog een zaak van pionieren en trial and error. We hebben de wijsheid niet in pacht en zijn meer dan bereid te leren.”

DOORBEREKENING KOSTEN

Op de vraag hoe ze aankijkt tegen de doorberekening van de kosten van het toezicht aan de beroepsgroep zegt

Omgekeerd denken wij trouwens ook weleens: ‘weet jij eigenlijk wel wat het vak van toezichthouder inhoudt?’

Kaptein: “Voor mij is de huidige regeling een gegeven. Vanzelfsprekend proberen we ons werk goed te doen en kosten-efficiënt te werken.

Hetgeen wat mij betreft essentieel is, is dat wij zo helder en transparant mogelijk inzicht geven in het effect en de meerwaarde van ons werk. Hoe we die controles nu precies allemaal uitvoeren, dat zal de gemiddelde deurwaarder koud laten. Maar hij of zij moet wel merken dat het ertoe doet, dat we daadwerkelijk bijdragen aan een integer financieel stelsel waarvan uiteindelijk ook de deurwaarder alleen maar beter wordt. Maar ik ben de eerste om toe te geven dat het vaak lastig is om dat goed over het voetlicht te krijgen.”

GEEN GEHEIME AGENDA'S

Over de samenwerking met de KBvG is Kaptein erg te spreken. Tussen de visie op ieders taak en de onderlinge verhoudingen zit volgens haar ‘absoluut geen licht’ en de sfeer in het onderling overleg is ‘eerlijk en open’. Ze zegt: “Ook al bemoeien wij ons intensief met de deurwaarders, uiteindelijk zien we jaarlijks natuurlijk maar een klein deel van de beroepsgroep. Dus overleg en samenwerking met de KBvG is essentieel, willen we op het juiste moment de juiste dingen kunnen doen. Dat was in het verleden wat eenvoudiger, toen wij puur het financieel toezicht deden en de KBvG zich bezighield met een deel van het kwaliteits- en integriteitstoezicht. Nu ons toezicht een breder karakter heeft gekregen, moeten we meer dan ooit samen optrekken. Er is geen plek voor geheime agenda's en wat mij betreft zijn die er ook niet.” Als zelfstandig bestuursorgaan (een organisatie die overheidstaken uitvoert, maar die niet direct onder het gezag van een ministerie valt – red.) wordt het BFT ook zelf geregeld geaudit. Dat gaat volgens Kaptein eind 2017 weer spelen. Een traject dat ze met ‘met belangstelling’ tegemoetziet. “In die evaluatie zal zeker veel aandacht zijn voor de vraag hoe ‘agile’ we als organisatie zijn en hoe het gesteld staat met onze expertise op het gebied van

digitalisering. Dat laatste is natuurlijk essentieel, want daar spelen ook bij de deurwaarders forse vraagstukken en daarin moeten wij natuurlijk wel méé kunnen. Verder kan ik alleen maar zeggen: we doen ons uiterste best, maar zijn ook afhankelijk van de signalen die we krijgen. Soms krijg je zo'n signaal, en ben je te laat om nog in te grijpen en kun je alleen maar voorkomen dat het erger wordt. Daar kan ik mee leven. Ik denk niet dat wij het perfect doen, maar we staan open om te leren van iedereen met ideeën over het beter kan.”

Hoe we die controles nu precies allemaal uitvoeren, dat zal de gemiddelde deurwaarder koud laten. Maar hij of zij moet wel merken dat het ertoe doet, dat we daadwerkelijk bijdragen aan een integer financieel stelsel waarvan uiteindelijk ook de deurwaarder alleen maar beter wordt.

EEN NACHTELIJKE STROOPTOCHT

Door **Stefano Nocco**

Toegevoegd gerechtsdeurwaarder bij Buik & Van der Horst

Uit de praktijk geeft een blik in de keuken van de gerechtsdeurwaarder. Ditmaal is Stefano Nocco, toegevoegd gerechtsdeurwaarder bij Buik & Van der Horst, aan het woord.

Ons kantoor executeert dwangbevelen van de Inspectie SZW in de regio Den Haag. In veel van deze zaken is het belang groot. Niet alleen het geldelijk belang, maar ook het maatschappelijk belang. Door het punitieve karakter van de sanctie moeten bedrijven niet te makkelijk denken over het krijgen van een boete. Vaak zijn het ernstige overtredingen die zijn begaan, zoals bijvoorbeeld het tewerkstellen van buitenlandse mensen zonder tewerkstellingsvergunning, het onderbetalen of helemaal niet betalen van loon of vakantiegeld aan werknemers of het niet zorgen voor een veilige werkomgeving. In samenwerking met de Inspectie halen we dan ook alles uit de kast; van het doen van faillissementsaanvragen tot procedures in schijnconstructies over de eigendom van roerende zaken of een bedrijf.

Zo ook in een zaak ten laste van een grote fabriek waar buitenlandse zoetwaar wordt gefabriceerd. In deze fabriek waren eerder onregelmatigheden geconstateerd. De fabriek had bij eerdere controles illegale werknemers in dienst en de fabriek had daarom diverse hoge boetes opgelegd gekregen. De executie van de dwangbevelen verliep moeizaam. De fabriek betaalde niet uit zichzelf en bood op papier weinig verhaal. De Inspectie wilde een hercontrole door middel van een onaangekondigde inval uitvoeren; ze wilde de fabriek de tanden laten zien. Wij werden gevraagd mee te gaan om beslag te leggen. Zo geschiedde. De Inspectie had diverse keren ter plaatse gepost en

geconstateerd dat laat in de avond diverse potentiële illegale werknemers in de fabriek aan het werk waren. Vaak op vrijdagavond na 21:00 uur stonden de bedrijfswagens op het terrein geparkeerd. Een late vrijdagzomeravond werd daarom ingepland en de voorzieningenrechter verleende verlof om op alle dagen en uren beslag te leggen. Op de bewuste avond werd eerst een briefing gehouden in het kantoor van de Inspectie. Ik was er samen met mijn collega Nicoline Verduijn en ik moet eerlijk zeggen: het was best spannend. De Inspectie had een camera-ploeg ingeschakeld om hun werk te filmen. De briefing startte om 21:00 uur, waar zo'n 20 personen bij aanwezig waren: de cameraploeg, diverse arbeidsinspecteurs met verschillende functies en hun stagiairs, de vreemdelingenpolitie, de Belastingdienst, tolken en Nicoline en ik. Tijdens de briefing werden we bijgepraat over wie en wanneer welk deel van het pand onder zijn hoede zou nemen, werd de plattegrond besproken en werden foto's van verschillende personen getoond. Wij legden de aanwezigen uit wat ons werk inhoudt en hoe een beslaglegging in zijn werk gaat. We spraken af dat we de bedrijfswagens met onze auto's zouden blokkeren. Er werd vervolgens afgesproken dat iedereen 'beschermende kleding' zou dragen. Nicoline en ik keken elkaar verschrikt aan: "Beschermende kleding? Zou het daar echt zo gevaarlijk zijn?" Na de briefing kreeg iedereen de 'beschermende kleding': een witte overall, overschoenen en een muts. "Gelukkig, zo gevaarlijk wordt het dus niet." Niets bleek minder

waar. Iedereen trok vervolgens zijn kogelvrije vest aan, maar aan de gerechtsdeurwaarders was niet gedacht. Daar gingen we. In een colonne van 15 auto's – de camera-ploeg voorop – richting de fabriek. 'Mijn' politieauto (met hulpofficier en zijn collega's) stond op een afstand al op ons te wachten en ook de slotenmaker en berger waren ter plaatse. Het was inmiddels 22:00 uur en het begon donker te worden. Alle auto's reden het terrein op en de inspecteurs sprongen uit hun auto en spurtten de fabriek binnen. Op het terrein stond ook een woonhuis waar diverse werknemers hun onderkomen hadden. Nadat we onze beschermende kleding hadden aangetrokken gingen Nicoline en ik naar het woonhuis. Daar troffen we zo'n 8 personen aan (onder wie een gezin met kinderen) die geen van allen Nederlands of Engels spraken. Gelukkig had ik een tolk tot mijn beschikking. Ik legde uit wie ik was en wat ik kwam doen, de tolk vertaalde dat. We werden binnengelaten in de woning. Het was een bijzondere gewaarwording, zo'n klein huis met zoveel mensen waar niemand onze taal sprak. Naast het huis stond een schuur die was omgebouwd tot woning en waar een jongeman alleen woonde. Alles zag er netjes uit en al snel werd duidelijk dat hier niets ten laste van de fabriek in beslag genomen kon worden. Op naar de fabriek zelf. De fabriekshallen waren gigantisch. Het stond vol met machines en de ovens waarin het zoetwaar werd gebakken draaiden op volle toeren. Nicoline en ik gingen

schrijven, schrijven en nog eens schrijven. De Inspectie verhoorde tegelijkertijd iedereen die in het pand aanwezig was. De verhoren duurden lang en zo konden wij uitgebreid de tijd nemen om alles in het pand in beslag te nemen. Het kantoor op de bovenverdieping was zeer smaakvol ingericht. Alles was design, er stond een kluis en beneden in het kantoor stond een nog grotere kluis. Wij hadden dus 'beet'.

De eigenaar van de fabriek gaf via de telefoon te kennen dat hij de code van de kluis niet wilde geven omdat hij onderweg was. Ondertussen wist de Belastinginspecteur te vertellen dat er veel bestellingen werden gedaan die dagelijks contant werden afgerekend. De kluis zou dus vol met geld moeten zitten. Wij besloten: die kluis moet nu open. Het was inmiddels na middernacht, de camera-ploeg draaide en de slotenmaker ging na telefonisch consult met een gespecialiseerde collega aan de gang. De kluis werd naar buiten getild alwaar met grof geweld de kluis werd geprobeerd open te breken.

Opeens roken we een brandlucht, er kwam rook uit het pand. Door de hectiek van de avond had niemand eraan gedacht een nog draaiende oven uit te zetten en was het zoetwaar flink aan het aanbranden. Het pand werd ontruimd en de brandweer werd gealarmeerd. Flink paniek ontstond bij de werknemers. Nadat de spuitgasten arriveerden spoedden ze zich met maskers de fabriek binnen en haalden ze de oven leeg. De oven was verloren en ook de zoetwaren. Vier karren vol met zoetwaar stonden verkoold op de parkeerplaats.

Nadat de brandweer was vertrokken kon de slotenmaker door met de kluis. Dat was een groot spektakel: door de grote slijptol spoten de vonken van het ijzer af. Met een grote koevoet werd bruto geweld gebruikt en de kluis ging eindelijk open. Het was niet voor niets: er zat veel contant geld in. De aanwezige heren van de vreemdelingenpolitie boden aan te helpen met het tellen van alle munten en briefjes. Nadat vier mensen drie kwartier geteld hadden konden we met een grote zak vol met geld terug naar ons kantoor. Met kleine oogjes kwamen we daar diep in de nacht aan. Met veel ervaring (én geld) rijker konden we dan eindelijk naar bed.

Slechts een klein deel van de vordering is met de vele inbeslaggenomen gelden voldaan. Nadat een voorstel tegen finale kwijting werd afgewezen is heen en weer nog bedreigd met procedures in verband met een vermeend onterecht beslag op zaken van een vermeende andere vennootschap. De wederpartij heeft uiteindelijk eieren voor haar geld gekozen: met een betalingsregeling wordt de vordering nu afbetaald.

Zo zie je: je tanden laten zien loont én het levert veel ervaring op!

BEWINDVOERDERS IN
DE SCHULDBEMIDDELING:
ONDUIDELIJKHEID TROEF

Sinds een wijziging in de Wet op het Consumentenkrediet (Wck) in 2014 mogen ook beschermingsbewindvoerders actief zijn in schuldbemiddeling. Daarnaast breiden ook steeds meer bewindvoerders Wsnp hun wettelijke takenpakket uit met minnelijke schuldbemiddeling. Gevolg: deurwaarders krijgen steeds vaker te maken met schuldsaneringsvoorstellen die qua positionering niet altijd helder zijn en soms onvoldoende zijn onderbouwd, of worden aangebracht door een partij die rechtstreeks lijkt te concurreren met de gemeentelijke schuldhulpverlening. Stephan van der Giessen, voormalig bestuurslid van de Branchevereniging voor Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI) en directeur van Schuldbemiddeling Nederland B.V. vertelt hoe de vork in de steel zit.

De taak van de beschermingsbewindvoerder is traditioneel het wettelijk vertegenwoordigen en financieel stabiliseren van de onderbewindgestelde. Hij of zij is daarmee per definitie partijdig. Hoe is dat te rijmen met de rol van schuldbemiddelaar die een neutrale positie moet innemen tussen de schuldenaar en de schuldeisers?

“Dat is het gevolg van een wijziging in de Wck drie jaar geleden. Die verbiedt schuldbemiddeling in art. 47, maar noemt in art. 48 een aantal uitzonderingen: gemeenten, gemandateerde instellingen, notarissen, advocaten en rechtsdeurwaarders mogen wel aan schuldbemiddeling doen, net als de bewindvoerders Wsnp. In 2014 is aan dat rijtje ook de beschermingsbewindvoerder toegevoegd. Inderdaad niet helemaal logisch, want op het moment dat deze gaat schuldbemiddelen, dan heeft hij inderdaad twee petten op. De wetgever heeft dat echter destijds niet als een bezwaar gezien. Daarnaast staat nergens in bestaande wet- en regelgeving dat een schuldbemiddelaar neutraal dient te zijn. Het gaat uiteindelijk om de kwaliteit van een voorgelegd schuldbemiddelingsvoorstel.”

En bezwaarlijk is het wel?

“Laat ik zo zeggen: in 2015 hebben we binnen de BPBI – de grootste branchevereniging in de sector – een discussie gevoerd met als inzet: moeten wij onszelf niet bepaalde kwaliteitseisen gaan opleggen met betrekking tot die schuldbemiddeling? Want een goed schuldbemiddelingsvoorstel moet gewoon aan een aantal basisnormen voldoen: een onderscheid tussen preferente en concurrente schulden, toepassing van het principe

Intussen blijken de gemeenten in de uitvoering van de schuldhulptaak zoveel steken te laten vallen, dat er méér dan destijds verwacht ruimte is ontstaan voor alternatieve aanbieders van schuldbemiddeling. En omdat het mag en kan, gebeurt het.

Er zijn tal van bewindvoerders met een achtergrond in het maatschappelijk werk. Die zijn heel goed op de 'zachte' relatie, maar nogal eens, doch niet per definitie, minder sterk in het financiële en/of juridische deel van het vakgebied

van gelijkberechtiging, de toepassing van een vrij te laten bedrag, enzovoorts. Onder meer de KBvG leek dat destijds een goed plan. Maar een deel van onze leden zag dat anders, omdat ze vonden dat beschermingsbewindvoerders zich eigenlijk helemaal niet met schuldbemiddeling moesten inlaten. Intussen blijken de gemeenten in de uitvoering van de schuldhulpzaak zoveel steken te laten vallen, dat er méér dan destijds verwacht ruimte is ontstaan voor alternatieve aanbieders van schuldbemiddeling. En omdat het mag en kan, gebeurt het. Ook al, dat is wel even cruciaal om op te merken, krijgen beschermingsbewindvoerders daar niet voor betaald.”

En wat is precies het gevolg?

“Het gevolg is dat deurwaarders die gewend waren schuldbemiddelingsvoorstellen van de gemeente te krijgen, nu plotseling óók voorstellen krijgen van beschermingsbewindvoerders. Waarbij dan vaak ook nog eens onduidelijk is in welke hoedanigheid die dat voorstel indient. Als serieuze, neutrale schuldbemiddelaar? Of als wettelijk vertegenwoordiger die met de beste bedoelingen het leven van zijn cliënt wat makkelijker wil maken en aanstuurt op een goede afspraak? Dat maakt het allemaal complex en veel deurwaarders zitten daar ongetwijfeld niet op te wachten. Wat het overigens nóg iets complexer maakt is dat ook steeds meer bewindvoerders Wsnp naast hun wettelijke taak – toezicht houden op een wettelijke schuldsaneringsregeling van 3 jaar – activiteiten ontwikkelen in de min-

nelijke schuldbemiddeling. Die voorstellen zijn overigens doorgaans wél helder verwoord en prima onderbouwd, want dit zijn goed en terzake opgeleide professionals die onder toezicht staan van een zelfstandig bestuursorgaan van J&V en geregistreerd staan bij de Raad voor de Rechtsbijstand. Hier is het punt meer dat de Raad deze activiteiten via een toevoeging voor de inzet van dwangmiddelen in het minnelijk traject min of meer subsidieert, zodat bewindvoerders Wsnp hun insolventiekennis vaker toepassen in het minnelijk traject en kunnen laten zien dat zij wellicht nog beter in staat zijn dan gemeenten schuldbemiddeling te verzorgen. Dat leidt tot nieuwe actoren in een vrij conservatief speelveld.”

De sector van beschermingsbewindvoerders kent overigens toch een Kwaliteitsbureau, het LKB in 's-Hertogenbosch? Kunnen die niet het kaf van het koren scheiden?

“De taak van het LKB is om jaarlijks te beoordelen of een bewindvoerder voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen en daarmee nog benoembaar is door de kantonrechter. Dat is een marginale toetsing. De lijst met benoembare bewindvoerders is ook alleen inzichtelijk voor de rechtbanken. Het probleem is meer dat er momenteel circa 1900 partijen zijn in ons land die zich bezighouden met beschermingsbewind en dat die bij lange na niet allemaal lid zijn van een professionele branchevereniging zoals de BPBI. Er is ook geen eenduidige beroepsstandaard: bewindvoering heeft zo ontzettend veel facetten en bedient zulke uiteenlopende doelgroepen, dat er niet één manier is om het te doen. Om een voorbeeld te geven: hier op mijn eigen kantoor zien we onszelf in de hoedanigheid van beschermingsbewindvoerder vooral als dienstverlener. Wij zijn nadrukkelijk geen hulpverleners. Maar er zijn tal van bewindvoerders met een achtergrond in het maatschappelijk werk die zichzelf wel hulpverlener noemen. Die zijn heel goed op de 'zachte' relatie, maar nogal eens, doch niet per definitie, minder sterk in het financiële en/of het juridische deel van het vakgebied. Als die een schuldbemiddelingsvoorstel schrijven, dan wordt het al wat spannender of daar ook een deugdelijk voorstel uit voortvloeit.”

Zou de nieuwe staatssecretaris dit niet gewoon wettelijk moeten regelen?

“Als branchevereniging zou de BPBI best aanvullende kwaliteitseisen kunnen opstellen, vergelijkbaar

Deurwaarders kunnen bijdragen aan de opvoeding van de sector door goed te kijken naar de kwaliteit van de voorstellen en duidelijk te communiceren waarom ze er in bepaalde gevallen niet in mee gaan.

bijvoorbeeld met wat de NVVK met de eigen leden afspreekt. Daarvan zouden we een aantal zaken kunnen kopiëren, zodat een deurwaarder in ieder geval weet: als een lid van de BPBI met een voorstel komt, dan is dat gewoon goed onderbouwd. Maar om het sectorbreed te regelen heb je inderdaad nieuwe wetgeving nodig, dan wel een AMvB via het Besluit Kwaliteitseisen voor beschermingsbewindvoerders. Punt is dat het normale beschermingsbewind inhoudelijk al nauwelijks is geregeld, dus ik zie dat niet zo snel gebeuren.”

Mag ik dat samenvatten als: wen er maar aan?

“Ik denk dat de ontwikkeling van schuldbemiddeling door de twee soorten bewindvoerders een structurele is en dat deurwaarders er landelijk vaker mee te maken zullen krijgen. Wél kunnen ze bijdragen aan de opvoeding van de sector door goed te kijken naar de kwaliteit van de voorstellen en duidelijk te communiceren waarom ze er in bepaalde gevallen niet in mee gaan. Je zou kunnen denken aan een soort ‘checklist voor bewindvoerders’: als het voorstel hier en hier niet aan voldoet, is medewerking geen optie. En mocht een bewindvoerder vervolgens de weg van het dwangakkoord kiezen, dan zal hij bij de insolventierechter opnieuw bot vangen. Ook die zal namelijk toetsen of het voorstel kwalitatief voldoende onderbouwd is. De bewindvoerders Wsnp van mijn kantoor zijn landelijk succesvol in het realiseren van dwangakkoorden, dus ik weet dat als je met een deugdelijk voorstel komt, de insolventierechter daar vaak in meegaat. Alleen: dat is hard werken en je moet inhoudelijk héél stevig in je schoenen staan. Kortom: ik geef het een goede kans dat er op termijn toch een soort van best practice ontstaat. Als deurwaarders en insolventierechters één lijn trekken, dan leert de sector als geheel vanzelf welke schuldbemiddelingsvoorstellen kansrijk zijn en welke niet.”

VAN DE KERSTMAN...

Het geven van cadeaus is – even afgezien van de religieuze beleving ervan – tegenwoordig een belangrijk aspect van het moderne kerstfeest. Hoewel wij in diezelfde maand nóg een belangrijke traditie in stand houden door het geven van cadeaus en uitwisselen van goedbedoelde stekeligheden in de surprises rond het Sinterklaasfeest wint de gewoonte om ook tijdens Kerst cadeaus uit te delen aan populariteit. Net als veel andere christelijke feesten is kerst beïnvloed door veel oudere, heidense gewoonten. Zo was het geven van cadeautjes al een gewoonte bij de Romeinse saturnaliën, een feestdag die werd gevierd op 21 december. Op dit feest dat gewijd was aan Saturnus, was het de gewoonte om geschenken cadeau te doen aan de gastheer als men uitgenodigd was voor een diner. Het is één van de mogelijke invloeden van de gewoonte om cadeautjes uit te delen met kerst.

Onbeleefd, maar wél heel praktisch is het om op voorhand de gulle gever een verlanglijstje ter hand te stellen. Dat verhoogt de kans dat het geschenk in goede aarde valt. Wellicht is het aan de beleefdheid van de KBvG te wijten dat wij verzuimden om een dergelijk wensen- of verlanglijstje afdoende kenbaar te maken. Eind 2016 viel ons immers het toendertijd door 2e en 1e Kamer aangevoerde wetsvoorstel ten deel dat ziet op de doorbelasting van de kosten van tuchtrecht en toezicht. De datum van inwerkingtreding ervan, beoogd op 1 januari 2018, nader (te) snel en wij blijven trachten ambtenaren en politiek in Den Haag indringend van de onredelijkheid ervan te overtuigen.

Voor dit jaar is een dergelijk ongewenst gelukkig kerstgeschenk niet voorzien. Het bracht mij ertoe dan maar tijdig de wensen voor 2018 te formuleren. Een verlanglijstje voor het nieuwe jaar zo u wilt, want hoe onbeleefd het ook moge zijn een dergelijk lijstje op te stellen, de gulle gever wordt volgens diezelfde mores wel geacht daar kennis van te nemen.

Om wat inspiratie op te doen hiervoor zijn we vanuit de KBvG medio november afgereisd naar Stockholm en Riga. Een werkbezoek aan de plaatselijke collegae die hun werk, althans geografisch gezien, wat dichterbij de woonplaats van de Kerstman uitvoeren. Een éérste conclusie is wel dat ons in Nederland grote bescheidenheid past. In beide landen blijkt dat het allemaal veel efficiënter en overzichtelijker kan worden ingericht. En ja, dat is als het om Zweden gaat wel dankzij de open samenleving, waarbij inkomens- en vermogenspositie nu eenmaal zonder privacybeperkingen voor eenieder toegankelijk zijn. Zelfs de database van de deurwaardersautoriteit is daar publiekelijk raadpleegbaar. Zó transparant zouden

we het in Nederland – vermoed ik – niet willen.

Wat we wél zouden willen, en daarmee vul ik mijn verlanglijstje voor het komend jaar, is een open discussie over de voordelen die we uit beide landen wél kunnen overhevelen. Het zijn elementen die onmiskenbaar een bijdrage leveren aan het voorkomen van oplopende schulden, en een eerlijke tenuitvoerlegging faciliteren. Zo noem ik de Zweedse variant van de titelverschaffing door de deurwaarder bij onbetwiste vorderingen tegen de uiterst geringe kosten van € 30,- per zaak. Ik noem het real-time inzichtelijk zijn van alle vermogensonderdelen van de schuldenaar, waarbij de tenuitvoerlegging transparant gebeurt mét garantie van het bestaansminimum. Ik noem inzicht in alle bankrekeningen van de schuldenaar, inclusief saldo, welk inzicht onnodige beslagen ten ene male voorkomt. Ik noem de afwezigheid van preferenties van (rijks-)overheidsvorderingen en ik noem de tenuitvoerlegging van publieke én private schulden in één hand.

En in die open discussie, die ik ons allen toewens, past het ook kritisch te kijken naar de doorgesloten privacy bescherming. Onnodige hindernissen die voorkomen dat wij efficiënt gegevens uit kunnen wisselen met onder meer de schuldhulpverlening. Begin 2018 mag u vanuit de KBvG een rapport van het werkbezoek verwachten met aanbevelingen. Daarnaast volgt ook het advies over het bankbeslag en de beslagvrije voet waar politiek Den Haag halsreikend naar uitkijkt.

Ik wens u mooie cadeaus toe, ook na de feestdagen.

Wilbert van de Donk
Voorzitter KBvG

Karansingh & Partners is een jong ambitieus, maar vooral onderscheidend, gerechtsdeurwaarderskantoor dat in 2010 haar deuren heeft geopend in Rotterdam.

De medewerkers van Karansingh & Partners gaan betrokken om met klanten en debiteuren en kennen de belangen van alle partijen om tot het betere resultaat te komen. Wij hechten waarde aan duurzame relaties en weten wat belangrijk is voor onze klanten, maar ook voor de klanten van onze klanten. De wensen van onze klanten geven richting aan onze dienstverlening.

Karansingh & Partners is het meest flexibele deurwaarderskantoor van Nederland, dit vanwege onze langere openingstijden en er is altijd één deurwaarder rechtstreeks beschikbaar.

Ook verrichten wij executie en incasso in het buitenland, landen zoals: Suriname en de Nederlandse Antillen.

Naast de reguliere ambtelijke zaken zijn wij van Karansingh & Partners gespecialiseerd in herexecutie en fraudezaken.

www.karansingh-en-partners.nl

Ma: 09:00 – 20:00 uur
Di: 09:00 – 20:00 uur
Wo: 09:00 – 20:00 uur
Do: 09:00 – 20:00 uur
Vrij: 09:00 – 16:00 uur
Za: 10:00 – 15:00 uur

Adrianalaan 371
3053 JB Rotterdam
info@gdwkenp.nl
Tel: 010-2907300
Fax: 010-2907655

PERSONALIA 2017

BEËDIGD

Mevrouw P.M.C. Tjepkema	Nijmegen	17-05-2017
De heer mr. Th. van Wijngaarden	Ommen	14-07-2017
De heer M. Vaes	Bergen op Zoom	11-09-2017

WAARNEMINGEN

Waargenomen	Waarnemer	Plaats	Van	Tot
De heer R.C.M. Treffers	Mevrouw B. Pap	Breda	13-03-2017	13-12-2017
De heer J.C. Huyer	De heer J.C. Huyer	Zaandam	01-05-2017	01-02-2018
De heer J.L. Werkman	De heer T. Lulofs	Oldambt	01-01-2017	01-12-2017
Mevrouw J.W.W.M. Boers	De heer mr. A. Legel	Maastricht	21-02-2017	31-12-2017
De heer J.C. de Bruijn	De heer J.A. Pruijn	Gorinchem	25-07-2017	25-01-2018
Mevrouw W.G.M. van Beurden	De heer mr. J.F. Vanhommerig	Breda	31-08-2017	01-03-2018
Mevrouw W. Drooghaag	mevrouw E.S.G. Schouten	Heerlen	17-10-2017	17-04-2018
De heer J. Dekker	De heer T.A.H. Geene	Apeldoorn	15-11-2017	15-05-2018

NIEUWE LEDEN

De heer C.A.A.R. van Putten	Rotterdam	12-01-2017
De heer T.E.B. van Essen	Apeldoorn	03-02-2017
Mevrouw Hubers – Van der Ven	Amersfoort	01-07-2017
Mevrouw mr. K.A.H. Verhoeven	Oosterhout	07-07-2017
De heer K.M. Nodelijk	Utrecht	01-08-2017
Mevrouw A.R. Sewratan	Almere	02-08-2017
Mevrouw B.B. Toprak-Erden	Amsterdam	01-09-2017
De heer S.J.A. Janssen	Eindhoven	01-09-2017
De heer J. Verhage	Tilburg	01-09-2017
De heer J.F.A. Veldkamp	Goes	01-09-2017
Mevrouw P.B. Ridder	Utrecht	15-09-2017
De heer D. van der Linden	Rotterdam	01-10-2017
De heer P.A. de Ree	Gooise Meren	06-11-2017

WIJZIGING VESTIGINGSPLAATS

De heer P. Veltman	Was Meppel	Is Almelo
	m.i.v.	01-03-2017

OVERLEDEN

De heer H. Kranse is op 29 januari 2017 op 82-jarige leeftijd overleden. De heer Kranse was gerechtsdeurwaarder in Rotterdam.

De heer H. (Hub) L. Haesen is op 2 april 2017 op 85-jarige leeftijd overleden. De heer Haesen was gerechtsdeurwaarder in Helmond.

De heer G.Ch.A.W. van Druten is op 9 mei 2017 op 75 jarige leeftijd overleden. De heer Van Druten was gerechtsdeurwaarder in Veghel

GEDEFUNGEERD

De heer M. de Niet	Tiel	01-01-2017
De heer A. Bosveld	Amersfoort	01-01-2017
De heer J.L. Werkman	Winschoten	01-01-2017
Mevrouw T.J.J. van Ravenstein	Maastricht	01-02-2017
De heer A.P.A. Spaargaren	Amsterdam	01-02-2017
Mevrouw J.M.K.J. Bergsma	Leeuwarden	01-02-2017
De heer B.J. Meijering	Goes	01-02-2017
De heer J.A.P.M. Kerckhoffs	Sittard	01-02-2017
De heer H.H. de Boer	Apeldoorn	01-02-2017
De heer E.H.A.M. van Deursen	Haarlem	01-03-2017
De heer P.J.W. Wijnen	Purmerend	20-03-2017
De heer J.C. Huyer	Zaandam	01-05-2017
De heer D. Bosman	Amsterdam	15-07-2017
De heer J.A. Leijten	Utrecht	01-08-2017
De heer R.J. Soer	Oost-Gelre	01-08-2017
De heer A. Rouw	Zwolle	01-08-2017
Mevrouw C.M. Bakker	Amsterdam	01-08-2017
De heer H.J. van 't Hout	Capelle aan den IJssel	01-10-2017
De heer W.H.G. Legebeke	Ommen	01-10-2017
De heer P.S. Noppe	Leeuwarden	15-10-2017

HOUDEN GERECHTSDEURWAARDERS VAN PUZZELEN?

Door prof. Mr. A.W. Jongbloed¹

Wie op dit moment in het huwelijk² treedt doet volgens de wettelijke hoofdregel aan boedelmening: er is vanaf dat moment sprake van een algehele gemeenschap van goederen waartoe beide echtgenoten volledig zijn gerechtigd. Zowel de baten als de schulden van beide echtgenoten vallen daarin.³ Het betekent dat voor verhaal van een schuld van de één, baten afkomstig van de ander kunnen worden uitgewonnen. Heeft de ene partner een schuld bij bijvoorbeeld een credit cardmaatschappij, dan kan ter verhaal derdenbeslag worden gelegd onder de werkgever van de andere partner. Deze verhaalsmogelijkheid is ongeveer 60 jaar geleden geïntroduceerd. Tot 1 januari 1957 – we kunnen het ons haast niet meer voorstellen – was de gehuwde vrouw handelingsonbekwaam en had zij voor het verrichten van rechtshandelingen de toestemming nodig van haar man.⁴ De wet van 14 juni 1956 (Stb. 343), tot opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw veranderde dat. De initiator van deze wetswijziging was minister van justitie J.C. van Oven. Soms slagen wetenschappers erin om hun ideeën te verwezenlijken door bijvoorbeeld Kamerleden in te fluisteren. In dit geval had Van Oven al in 1927 in een preadvies voor de Nederlandse Juristenvereniging⁵ zijn gedachten geuit over de vraag hoe het huwelijksvermogensrecht eruit zou moeten zien als de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw zou worden opgeheven. Van Oven was hoogleraar Romeins recht geweest en was al gepensioneerd toen hij zijn ideeën kon verwezenlijken. In 1956 werd hij – inmiddels 74 jaar – gevraagd minister van Justitie te worden als opvolger van de overleden minister Donker. In zijn acht maanden durende ministerschap wist hij de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw op te hef-

fen. Deze wet wordt wel aangeduid als de Lex Van Oven.⁶ De wetswijziging hield meer in dan enkel de opheffing van de handelingsonbekwaamheid. Was het voordien de man die besliste, nu moesten regels worden opgesteld voor de gevallen dat de echtgenoten niet tot overeenstemming kwamen. Wie zou de plaats van samenwoning bepalen? Moest een van beide echtgenoten een doorslaggevende stem krijgen bij geschillen over de opvoeding en verzorging van kinderen? Wat moest worden bepaald over de kosten van de huishouding en – niet onbelangrijk – wie zou daarvoor aansprakelijk zijn, enkel de handelende echtgenoot?

Een oplossing werd voor een deel gevonden in art. 159 lid 1 BW: de man was het hoofd der echtvereniging. Dat betekende dat in een aantal gevallen de stem van de man de doorslag zou geven. Ook werd gekozen voor de regel dat een goed van de huwelijksgoederengemeenschap onder het bestuur zou staan van de echtgenoot van wiens zijde het in de gemeenschap was gevallen. Omdat zestig jaar geleden in de regel enkel de man inkomsten had,⁷ was hij in feite degene die over de aanschaffingen het bestuur had. Wel moesten echtgenoten elkaar 'het nodige' verschaffen (art. 158 tweede zin BW).⁸ Ofwel: de man moest aan de vrouw huishoudgeld ter beschikking stellen. Daarnaast gold een regeling aangaande de aansprakelijkheid voor de betaling van door een der echtgenoten (lees: de vrouw) gekochte goederen. Bepaald werd in art. 162 lid 1 BW dat naast de ene echtgenoot ook de andere voor het geheel aansprakelijk is voor de ten behoeve van de gewone gang van de huishouding aangegane verbintenissen.⁹ Kortom een wederzijdse aansprakelijkheid om met name leveranciers er niet de dupe van te laten worden dat wel besteld en geleverd was, maar niet werd betaald. Ook was in een

aantal gevallen – art. 164a BW – de toestemming van de andere echtgenoot vereist voor de geldigheid van bepaalde rechtshandelingen, zoals de vervreemding van de echtelijke woning en borgtocht.¹⁰ Voor koop op afbetaling ter zake van zaken ten behoeve van de huishouding waren beide echtgenoten op grond van art. 164 BW voor het geheel aansprakelijk.¹¹ Waar normaal gesproken enkel de contractspartij aansprakelijk kon worden gehouden, betekende deze regeling dat schuldeisers een extra verhaalsmogelijkheid hadden. Zestig jaar geleden vond men dit heel normaal. In de loop der jaren heeft deze regeling interessante rechtspraak opgeleverd. Wat behoort tot ‘de gewone gang van de huishouding’? Door de verhoogde levensstandaard steeds meer. Van oudsher viel daar onder de aanschaf van gordijnen en vloerbedekking, maar nu ook de aanschaf van een wasautomaat c.q. vaatwasser, de kosten verbonden aan een telefoonrekening en de kosten van kinderopvang.¹² Richten we ons op het verhaal op bankrekeningen dan springt direct in het oog HR 23 oktober 1998, NJ 1999/130 (Ontvanger/ ABN Amro):¹³ in geval man en vrouw in gemeenschap van goederen zijn gehuwd moet derdenbeslag voor een vordering betreffende de man op een bankrekening die alleen op naam van de vrouw staat, worden gelegd ten laste van de vrouw, omdat zij dan geëxecuteerde is. En laten we uitgaan van een klassieke situatie: Maurits moet Vera krachtens een beschikking ex art. 822 Rv voorlopige alimentatie betalen maar doet dat niet. Ook als sprake is van de wettelijke gemeenschap van goederen, kan Vera ex art. 479b Rv beslag doen leggen ten laste van Maurits onder zijn werkgever. Maar Vera kan ook ten laste van haar ex beslag leggen op zijn bankrekening. Uit HR 7 juni 1929, NJ 1929/1285 (Postgiro) vloeit voort dat het actuele banksaldo wordt getroffen. Bedragen die na het beslag worden bijgeboekt op deze bankrekening worden echter niet door het beslag getroffen. Een addertje onder het gras is dat Vera zich moet realiseren dat eventuele schulden van Maurits op grond van de algemene bankvoorwaarden aan de bank kunnen zijn verpand, zodat het beslag toch geen effect sorteert en de bank zelf zich op het saldo kan verhalen. Recent oordeelde rb. Den Haag 1 maart 2017, RBDHA:2017:2372 (X/gem. Delft) dat bij derdenbeslag op het saldo van een

en/of bankrekening de draagplicht tussen rekeninghouders onderling niet van belang is.

De tijden zijn veranderd. Het zijn niet alleen mannen die voor inkomsten zorgen; veel vrouwen hebben een baan. Daarnaast is het aantal gehuwde paren sterk afgenomen: samenwonen, ‘hokken’, dat gebeurde in het midden van de vorige eeuw niet; men was (al dan niet gelukkig) getrouwd. Maar nu wordt ongeveer de helft van de kinderen buiten huwelijk geboren. En bij samenwonenden geldt niet de regel dat ook de andere partij aansprakelijk kan worden gehouden voor huishoudelijke schulden. Dat is alleen het geval als de financiële verplichtingen samen zijn aangegaan, zoals een gezamenlijke lening. Het maakt veel uit of Frans en Monique gehuwd zijn of samenwonen. Kocht Frans voorafgaand aan het huwelijk een kostbare ring voor Monique dan kan als niet wordt betaald na de huwelijksvoltrekking ook Monique worden aangesproken! Wonen ze echter samen en koopt Frans dezelfde ring om te vieren dat ze xx jaar samenwonen, dan heeft de leverancier die mogelijkheid niet, tenzij beide de koop gezamenlijk sloten.¹⁴

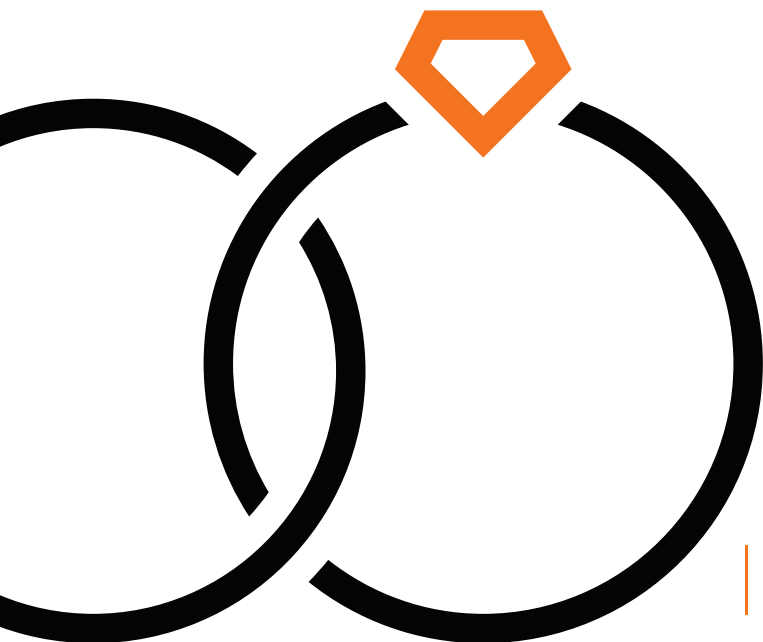
Op 1 januari 2018 wijzigt de wet ten gevolge van een initiatief wetsvoorstel.¹⁵ Vanaf dat moment valt wat de echtgenoten aan bezittingen en schulden hadden niet meer automatisch in de huwelijksgoederengemeenschap.¹⁶ Een beperkte gemeenschap van goederen wordt dan de nieuwe standaard van het huwelijksvermogensrecht. Alleen wat de beide echtelieden tijdens het huwelijk opbouwen en goederen die al voor de aanvang van het huwelijk aan de echtgenoten gezamenlijk toebehoorden vallen standaard in de huwelijksgoederengemeenschap (bijvoorbeeld de woning die gemeenschappelijk werd aangekocht). Ook voorhuwelijkse gemeenschappelijke schulden vallen daarin (zoals de gemeenschappelijke hypothecaire lening). Maar het overige voorhuwelijkse vermogen (bijvoorbeeld het saldo op ieders bankrekening) en ook giften en erfenissen blijven dan privévermogen. Daarnaast regelt deze wet het verhaal van privéschuldeisers op gemeenschapsgoederen. Anders gezegd: het verhaal op de goederen van de gemeenschap voor een niet tot de gemeenschap behorende schuld van een echtgenoot. Dat wordt beperkt tot de helft van de

opbrengst van het uitgewonnen goed. De andere helft komt de andere echtgenoot toe en valt voortaan buiten de gemeenschap. Tot slot wordt de interne draagplicht ter zake van schulden bij ontbinding van de gemeenschap aangepast in een nieuw art. 1:96 lid 3 BW.¹⁷ Willen de (aanstaande) echtgenoten dat een algehele gemeenschap van goederen ontstaat (de huidige hoofdregel) dan moeten ze naar de notaris om huwelijks voorwaarden te maken, zodat daarmee het voorhuwelijks vermogen wel in de gemeenschap valt.

Ook in het nieuwe jaar blijft de mogelijkheid bestaan om verhaal te zoeken op goederen van de andere echtgenoot. Maar waar een schuldeiser anno 2017 tijdens het bestaan van de huwelijksgemeenschap verhaalsrechten op de gehele huwelijksgemeenschap en het privévermogen van de contracterende echtgenoot heeft voor zowel gemeenschapsschulden als voor privéschulden, zal anno 2018 bij de beperkte gemeenschap van goederen een schuldeiser zich aangaande een niet tot de gemeenschap behorende schuld slechts kunnen verhalen op het privévermogen van die echtgenoot en de helft van de opbrengst van een tot de gemeenschap behorende uitgewonnen goed. Oftewel: als Frans werkloos raakt en schulden maakt, zal de schuldeiser zich op het privévermogen van Frans kunnen verhalen en daarnaast maar voor de helft op wat tot de huwelijksgoederengemeenschap behoort, zoals een bankrekening. Hiermee wordt de positie van schuldeisers beperkt zeker als de echtgenoot geen privévermogen heeft waarop verhaal mogelijk is.

Voor gerechtsdeurwaarders wordt de situatie lastiger. Want op grond van de nieuwe regels zal vaker sprake zijn van vermenging van privévermogens met gemeenschappelijk vermogen. Bijvoorbeeld doordat aflossingen op een schuld worden gedaan vanuit gemeenschappelijk vermogen terwijl die schuld in het privévermogen van één van de echtgenoten valt. Er zal vaker sprake zijn van vergoedingsrechten tussen echtgenoten. Het zal dan een kwestie van rekenen worden voor welk bedrag waarop verhaal gezocht kan worden. Bovendien moet steeds worden nagegaan of het huwelijk al dan niet voor 1 januari 2018 werd gesloten. Het is te hopen dat gerechtsdeurwaarders van puzzelen houden!

- 1 Prof. mr. A.W. Jongbloed is redactielid van de *Gerechtsdeurwaarder* en o.a. raadsheer-plaatsvervanger bij het Hof Amsterdam (Notaris- en Gerechtsdeurwaarderskamer).
- 2 Hetzelfde geldt voor een geregistreerd partnerschap; vgl. art. 1:80a e.v. BW.
- 3 Mr. J.D. van Vlastuin bespreekt in zijn artikel elders in dit nummer van de *Gerechtsdeurwaarder* de verhaalsmogelijkheden op verschillende categorieën van wettelijke en contractuele (huwelijksgoederen)gemeenschappen.
- 4 Art. 161 lid 1 BW luidde indertijd: de vrouw is aan haren man gehoorzaamheid verschuldigd.
- 5 Hoe moet, aangenomen dat de getrouwde vrouw volledige handelingsbevoegdheid krijgt, het huwelijksgoederenrecht geregeld worden? Overigens discussieerde de NJV al in 1882 over de vraag of “bij ons huwelijksrecht genoegzaam (is) gewaakt voor de vrouw, ten opzichte zoowel van hare persoons- als van hare vermogensrechten.”
- 6 De verbinding met de rechtsgeschiedenis is duidelijk: het Latijnse woord voor wet is *lex*. Vgl. G.E. Langemeijer, *Levensbericht J.C. van Oven*, in: *Jaarboek KNAW 1963-1964*, Amsterdam, p. 476-489 en T.J. Veen, ‘Julius Christiaan van Oven (17 november 1881 - 15 maart 1963)’ in: *Zestig juristen, Tjeenk Willink Zwolle 1987*, p. 414-420; De handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw in: J.H.A. Lokin en C.J.H. Jansen, “Tussen droom en daad. De Nederlandse Juristen-Vereniging 1870-1995”, Kluwer Deventer 1995, p. 61-65. Het wetsvoorstel (1430) was overigens al in 1949 ingediend door minister Wijers. Wie de colofon van het NJB raadpleegt leest: opgericht in 1925 eerste redacteur J.C. van Oven.
- 7 Was de vrouw werkzaam als ambtenaar dan werd zij bij het huwelijk gedwongen ontslag te nemen.
- 8 Zie thans art. 1:81 en 1:84 lid 2 BW.
- 9 Zie thans art. 1:85 BW.
- 10 Zie thans art. 1:88 BW.
- 11 De wetgever spreekt inmiddels in art. 1:88 lid 1 sub d BW over overeenkomsten van goederenkrediet als bedoeld in artikel 84 van Boek 7.
- 12 Vgl. Asser/De Boer, Kolkman & Salomons, 1. Personen- en familierecht. Deel II. Huwelijk, geregistreerd partnerschap en ongehuwd samenleven, Deventer: Wolters Kluwer 2016 nr. 169.
- 13 Elders in dit nummer van de *Gerechtsdeurwaarder* wordt deze uitspraak kritisch besproken door Mr. J.D. van Vlastuin
- 14 In de praktijk zal vaak eerst betaald moeten worden voordat wordt afgeleverd.
- 15 Van de Tweede Kamerleden Berndsen-Jansen, Recourt en Van Oosten. Zij lieten zich adviseren door onder meer prof. mr. A.J.M. Nuytink (Rotterdam/Nijmegen) en prof. mr. L.C.A. Verstappen (Groningen).
- 16 Wet van 24 april 2017, Stb. 177, tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en de Faillissementswet teneinde de omvang van de wettelijke gemeenschap van goederen te beperken.
- 17 Het verhaal op de goederen van de gemeenschap voor een niet tot de gemeenschap behorende schuld van een echtgenoot is beperkt tot de helft van de opbrengst van het uitgewonnen goed. De andere helft komt de andere echtgenoot toe en valt voortaan buiten de gemeenschap. De andere echtgenoot is bevoegd, indien een schuldeiser verhaal op een goed van de gemeenschap zoekt ter zake van een niet tot de gemeenschap behorende schuld, het goed waarop de schuldeiser verhaal zoekt, over te nemen tegen betaling van de helft van de waarde van dat goed uit zijn eigen vermogen. Vanaf het tijdstip van de overneming is dit een eigen goed van deze echtgenoot, dat niet in de gemeenschap valt.

EXECUTIE VAN EEN AANDEEL IN EEN GEMEENSCHAP¹

Dit artikel is geschreven door mr. J.D. (Jan Dirk) van Vlastuin, advocaat en partner bij bvd advocaten. De praktijk van Jan Dirk van Vlastuin is ondernemingsgericht. Daarnaast heeft hij een bijzondere belangstelling voor het beslag- en executierecht en het tuchtrecht voor gerechtsdeurwaarders

Het leggen van beslag op een goed is vaak een routineklus. Maar het leggen van beslag op een aandeel in een zaak of een recht, levert in de praktijk regelmatig problemen op. In dit artikel worden de verschillende situaties die zich daarbij kunnen voordoen, besproken.

DE VERSCHILLENDE CATEGORIEËN

Allereerst komt de situatie aan de orde waarbij een privé-schuld van één van de echtgenoten wordt verhaald op goederen van de huwelijksgemeenschap. Daarbij zal ik ook ingaan op de verhaalsmogelijkheden voor schuldeisers na de ontbinding van de huwelijksgemeenschap. Daarna zal ik aandacht besteden aan de mogelijkheid om beslag te leggen op het aandeel in een eenvoudige gemeenschap. Daarvan is sprake indien meer personen eigenaar zijn van één object.

Tenslotte zal ik ingaan op de executie van een aandeel in een bijzondere gemeenschap. Daaronder valt niet alleen het aandeel van een erfgenaam in de onverdeelde nalatenschap maar ook het aandeel van een voormalig vennoot in het vermogen van een ontbonden vennootschap onder firma (of maatschap of rederij) en het aandeel in een ontbonden huwelijksgemeenschap.

VERHAAL OP DE HUWELIJKSGEMEENSCHAP VOLGENS HUIDIG RECHT²

Een – in gemeenschap van goederen gehuwde – echtgenoot kan zowel eigen schulden aangaan als schulden van de gemeenschap. Op grond van artikel 1:96 lid 1 BW kunnen beide soorten schulden worden verhaald op de goederen die deel uitmaken van de huwelijksgemeenschap. Hoewel de gemeenschap niet aansprakelijk is voor de privé-schulden van een echtgenoot, kunnen deze schulden wel op de gemeenschap worden verhaald. Op die grond kan bijvoorbeeld voor een (privé) schuld van de man beslag worden gelegd op het inkomen van de vrouw. Dat kan zelfs indien uitsluitend de man is veroordeeld tot betaling van die schuld.

Omdat in dit geval sprake is van een speciale wettelijke regeling die toestaat dat voor de vordering van één van de echtgenoten alle goederen van de gemeenschap uitgewonnen kunnen worden, kan deze executie zonder speciale formaliteiten plaatsvinden. Er hoeft bijvoorbeeld geen beslag te worden gelegd op het aandeel van de man in een tot de gemeenschap behorend goed. Simpelweg kan worden volstaan met het leggen van een beslag ten laste van de man op een (in de huwelijksgemeenschap

gevallen) goed van de vrouw. Deze situatie is geregeld in artikel 435 lid 3 Rv waarin wordt gesproken van een beslag op een goed dat aan een ander dan de schuldenaar toebehoort, welk beslag ten laste van de schuldenaar wordt gelegd.

Wie is beslagene

Het arrest Ontvanger/ABN Amro Bank³ (ook wel genoemd “bankrekening mevrouw Van Schoonhoven”) heeft op dit punt wel tot enige verwarring geleid. Die uitspraak heeft betrekking op een situatie als hiervoor beschreven waarbij door de Ontvanger ten laste van de man (Colle) beslag is gelegd op een concreet in het beslag genoemde bankrekening ten name van de vrouw (Van Schoonhoven). Omdat de Ontvanger in het beslagexploot niet had vermeld dat deze bankrekening deel uitmaakte van de huwelijksgemeenschap tussen Colle en Van Schoonhoven, had de bank verklaard dat het beslag geen doel getroffen had daar tussen haar en Colle geen rechtsverhouding bestond. Naar aanleiding daarvan heeft de

In het tweede lid wordt melding gemaakt van een beslag op een goed van een ander, welk beslag ten laste van die ander wordt gelegd. Er kan ten laste van de ander beslag worden gelegd op het goed van een ander in de bijzondere situatie waarin een ander dan de schuldenaar is veroordeeld om tenuitvoerlegging van een executoriale titel op zijn goed te dulden. Daarvan kan sprake zijn bij een vordering die bevoorrecht is op een bepaald goed.⁴ Hoewel de eigenaar van dat bepaalde goed zelf niet aansprakelijk is voor de betreffende vordering, kan die vordering wel op zijn goed worden verhaald. In het bijzondere geval dat hij ook is veroordeeld om die tenuitvoerlegging te dulden, kan het beslag ten laste van hemzelf worden gelegd. Daaruit volgt dat als die derde niet is veroordeeld om de tenuitvoerlegging op zijn goed te dulden, het beslag niet ten laste van hem maar ten laste van de schuldenaar moet worden gelegd. De derde (die niet zelf is veroordeeld) kan zich volgens de regeling van artikel 435 lid 3 Rv schriftelijk verzetten tegen die tenuitvoerlegging, waarna het beslag tegens hem slechts geldt als een conservatoir beslag en kan de executie ten laste van hem pas plaatsvinden nadat hij zelf is veroordeeld om die executie te dulden. Daarom heeft de Hoge Raad ten onrechte geoordeeld dat een dergelijk beslag zonder expliciete veroordeling toch ten laste van de derde (wiens goed in beslag wordt genomen) moet worden gelegd (vanwege het enkele feit dat beslag wordt gelegd op het goed van de derde) zonder rekening te houden met de verschillende situaties die in artikel 435 Rv zijn geregeld.⁵

Mijn standpunt is dat het beslag uitsluitend gelegd mag worden ten laste van de schuldenaar, tenzij sprake is van een ander die expliciet is veroordeeld om tenuitvoerlegging op zijn goed te dulden. Indien voor een schuld van de man beslag wordt gelegd op een (in de huwelijksgemeenschap gevallen) goed van de vrouw, wordt de vrouw geen schuldenaar en ook geen beslagene. Vooral bij een derdenbeslag dient de beslaglegger uiteraard wel duidelijk aan te geven op welke grond hij beslag legt op het goed van de ander. In het door de Hoge Raad behandelde geschil had de Ontvanger het bij de bank ontstane misverstand eenvoudig kunnen en moeten voorkomen door aan te geven dat hij ten laste van de man beslag legt op hetgeen de bank aan de vrouw (waarmee de man in gemeenschap van goederen gehuwd is) verschuldigd is. Zonder de

Met zijn uitspraak verwacht de Hoge Raad artikel 435 lid 3 Rv met het tweede lid van datzelfde artikel.

Hoge Raad aangegeven dat in die situatie het derdenbeslag ten laste van de vrouw gelegd had moeten worden, omdat de vrouw de geëxecuteerde of beslagene is. Dat de vrouw zelf geen schuldenaar is met betrekking tot de vordering waarvoor beslag wordt gelegd, staat er volgens de Hoge Raad niet aan in de weg dat beslag wordt gelegd ten laste van de vrouw.

Daarmee verwacht de Hoge Raad het hiervoor genoemde artikel 435 lid 3 Rv met het tweede lid van datzelfde artikel. De wetgever heeft in artikel 435 de volgende situaties onderscheiden:

- Lid 2: beslag op een goed van een ander, welk beslag ten laste van die ander wordt gelegd.
- Lid 3: beslag op een goed van een ander, welk beslag ten laste van de schuldenaar wordt gelegd.

mededeling dat sprake is van een huwelijksgemeenschap tussen de genoemde personen, is het voorspelbaar dat de bank zal verklaren dat het beslag geen doel heeft getroffen. Dat praktische probleem zal daarom ook op deze praktische wijze opgelost moeten worden.

VERHAAL OP DE HUWELIJKSGEMEENSCHAP VOLGENS KOMEND RECHT⁶

Ook volgens het komende huwelijksgoederenrecht (dat alleen werkt ten aanzien van huwelijken die na de invoering op 1 januari 2018 zijn gesloten) blijft gelden dat zowel privé- als gemeenschapsschulden verhaald kunnen worden op de goederen van de gemeenschap. Ook volgens het komende recht kan voor een (privé) schuld van de man beslag worden gelegd op het inkomen van de vrouw. Ook indien uitsluitend de man is veroordeeld tot betaling van die schuld. Artikel 1:96 lid 1 BW wordt dus niet gewijzigd.

Er komt echter een nieuw derde lid van artikel 1:96 BW. Daarin is bepaald dat de opbrengst van een uitgewonnen gemeenschapsgoed slechts voor de helft mag worden aangewend voor betaling van een privéschuld van een echtgenoot. De andere helft van de executieopbrengst moet aan de andere echtgenoot worden afgedragen en valt voortaan buiten de gemeenschap. De uitwinning van een gemeenschapsgoed leidt op die manier tot de verdeling van dat goed.

Per 1 januari 2018 wordt een nieuw derde lid van artikel 1:96 BW ingevoerd. Daarin is bepaald dat de opbrengst van een uitgewonnen gemeenschapsgoed slechts voor de helft mag worden aangewend voor betaling van een privéschuld van een echtgenoot.

De andere echtgenoot hoeft de executie van dat goed niet af te wachten. Zodra een schuldeiser van een echtgenoot verhaal zoekt op een goed van de gemeenschap, heeft de andere echtgenoot het recht om dat goed over te nemen tegen betaling van de helft van de waarde van dat goed. Uitgangspunt blijft dat een schuldeiser van één van de echtgenoten ook voor een privéschuld en op grond van het tegen die echtgenoot gewezen vonnis, zonder verdere formaliteiten verhaal kan zoeken op de goederen van de gemeenschap.

Ontbonden huwelijksgemeenschap

Sinds 1 januari 2012 is het tijdstip van de ontbinding van een huwelijksgemeenschap in geval van echtscheiding vervroegd. Voorheen vond deze ontbinding pas plaats na inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand. Thans wordt de gemeenschap ontbonden op het tijdstip van indiening van het verzoek tot echtscheiding.⁷

Gelukkig is artikel 1:100 lid 2 BW toen gehandhaafd. Daarin is bepaald dat degenen die op het tijdstip van de ontbinding een vordering op de gemeenschap hebben, deze vordering ook na de ontbinding op de gemeenschap mogen verhalen zolang die niet is verdeeld.⁸ In de praktijk bestaat daarover geen onduidelijkheid en spreekt die wettelijke bepaling voor zich.⁹

Zodra de verdeling van de in de gemeenschap vallende zaken is geëffectueerd en de zaken daadwerkelijk zijn geleverd, behoren deze toe aan één van de voormalige echtgenoten persoonlijk. Daarop kunnen in beginsel alleen de schulden worden verhaald waarvoor hij of zij zelf aansprakelijk is. Tot 2012 bepaalde de wet dat voormalige echtgenoten na ontbinding van het huwelijk voor de helft aansprakelijk bleven voor de persoonlijke schulden van de andere echtgenoot. Die regeling is inmiddels vervallen. In plaats daarvan bepaalt artikel 1:102 BW thans dat echtgenoten na ontbinding van de huwelijksgemeenschap hoofdelijk aansprakelijk worden voor de op dat moment bestaande persoonlijke schulden van de andere echtgenoot (die in de gemeenschap zijn gevallen). Die vorderingen – waarvoor de betreffende echtgenoot niet zelf aansprakelijk was – kunnen echter alleen worden verhaald op hetgeen de niet aansprakelijke echtgenoot uit hoofde van de verdeling heeft ontvangen.

Een ontbonden maar nog niet verdeelde huwelijks-gemeenschap, valt in de categorie bijzondere gemeenschap. Op welke manier beslag kan worden gelegd op een zaak die in een bijzondere gemeenschap valt, komt later aan de orde. Eerst zal ik ingaan op eenvoudige gemeenschap.

EENVOUDIGE GEMEENSCHAP¹⁰

Van een eenvoudige gemeenschap is sprake indien een vermogensbestanddeel meer eigenaren heeft. Twee beleggers die samen een winkelpand hebben gekocht, zijn daarvan een simpel voorbeeld. Net als ongehuwd samenwonende partners die samen een woning bezitten. Maar ook de partijen die een bedrag (bij een notaris) in depot storten in afwachting van een rechterlijke beslissing, worden aangemerkt als deelgenoten in een eenvoudige gemeenschap. Tussen de rechthebbenden geldt het uitgangspunt dat niemand tegen zijn wil in een onverdeeldheid hoeft te blijven. Ieder van de deelgenoten kan dus op ieder moment verdeling verlangen. Die regel geldt niet alleen voor de deelgenoten zelf. Ook hun persoonlijke schuldeisers kunnen op grond van artikel 3:180 BW verdeling vorderen van de eenvoudige gemeenschap. Indien een schuldeiser vreest dat het aandeel in de gemeenschap niet simpel kan worden uitgewonnen, kan hij er dus voor kiezen om zelf eerst verdeling van de gemeenschap te vorderen. Als een schuldeiser zijn vordering wil verhalen ten laste van iemand die voor een onverdeeld aandeel eigenaar is van een woning, kan de schuldeiser verdeling van de woning vorderen.¹¹ Daarbij zijn er twee opties:

- de woning wordt aan de schuldenaar toebedeeld en deze krijgt een schuld wegens overbedeling aan de voormalige andere deelgenoot.
- de woning wordt aan de andere deelgenoot toebedeeld en de schuldenaar krijgt een vordering op hem.

In het eerste geval kan de schuldeiser zich na de verdeling verhalen op de hele onroerende zaak en in het laatste geval kan hij derdenbeslag leggen onder degene aan wie de woning is toebedeeld.

De schuldeiser kan er echter ook voor kiezen om geen verdeling te vorderen. In dat geval kan hij beslag leggen op het (onverdeelde) aandeel van de schuldenaar in de

betreffende zaak en dat aandeel executoriaal verkopen. De executoriale koper heeft vervolgens de mogelijkheid om deelgenoot te blijven of om verdeling van het goed te vorderen. Indien de executoriale koper een aandeel heeft gekocht in een beleggingspand met een goede huurprofiel, zal hij wellicht als nieuwe deelgenoot willen profiteren van die inkomsten. Maar voor hem – als nieuwe deelgenoot – geldt ook dat hij op ieder moment verdeling kan vorderen.

De executie van het aandeel in een goed vindt ingevolge artikel 437 Rv op dezelfde wijze plaats als de executie van het goed zelf. Het beslag op een aandeel in een onroerende zaak wordt dus op dezelfde manier gelegd als het beslag op de hele onroerende zaak. En het beslag op het onverdeeld aandeel in een depot, wordt op dezelfde manier gelegd als ieder ander derdenbeslag.

Als beslag wordt gelegd op het onverdeeld aandeel van de schuldenaar in een goed, moet dat duidelijk in het beslagexploot worden omschreven. De Hoge Raad heeft in 2001¹² in het arrest LISV / Grifhorst benadrukt dat het beslag op een aandeel in een goed volstrekt iets anders is dan het beslag op het goed zelf.¹³ In die zaak was ten laste van de man beslag gelegd op een ten name van de man staande onroerende zaak die deel uitmaakte van een onverdeelde ontbonden huwelijks-gemeenschap, voor een schuld van de man die na ontbinding van het huwelijk was ontstaan. Omdat geen sprake was van een schuld uit de huwelijksperiode, kon deze niet op de gemeenschap worden verhaald. Wel had deze schuldeiser beslag kunnen leggen op het aandeel van de man in de onroerende zaak. Er was echter ten onrechte beslag gelegd op zijn (hele) onroerende zaak. Omdat de woning na de beslaglegging was overgedragen aan de vrouw, moest de beslaglegger het beslag uiteindelijk opheffen.

Omdat de woning in het hiervoor genoemde arrest viel in de ontbonden huwelijks-gemeenschap, was sprake van een bijzondere gemeenschap als bedoeld in artikel 3:189 BW. De Hoge Raad merkt op dat daarvoor niet van belang is of sprake is van één of meer gemeenschappelijke goederen. De rechtsverhouding tussen de deelgenoten is van doorslaggevend belang voor de vraag of sprake is van een eenvoudige of van een bijzondere gemeenschap.¹⁴

In de volgende paragraaf zal verder worden ingegaan op

de regels die gelden met betrekking tot het beslag op een aandeel in een bijzondere gemeenschap.

BIJZONDERE GEMEENSCHAP ¹⁵

Volgens de wet is sprake van een bijzondere gemeenschap in geval van een ontbonden huwelijksgemeenschap, een ontbonden gemeenschap van een geregistreerd partnerschap, maatschap, vennootschap of rederij en voor de gemeenschap van een gebouw waarvan de splitsing in appartementsrechten is opgeheven alsmede bij een gemeenschap van een nalatenschap. Zoals hiervoor reeds aangegeven, is volgens de Hoge Raad het aantal goederen dat deel uitmaakt van die gemeenschap niet van belang. Het gaat om de rechtsverhouding tussen de deelgenoten.

Verdeling

Zodra de verdeling van een bijzondere gemeenschap is geëffectueerd, is uiteraard niet langer sprake van een gemeenschap. De verdeling zelf heeft geen goederenrechtelijk effect. Nadat afspraken zijn gemaakt over de verdeling, dient uiteraard de levering plaats te vinden aan de deelgenoot aan wie het goed is toebedeeld. Interessant is in dat verband de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank Overijssel van 18 december 2014¹⁶ waarin – onder verwijzing naar de wetsgeschiedenis – wordt overwogen dat de verdeling (en niet de levering) van de in de gemeenschap vallende zaken cruciaal is. Onder verdeling wordt in dit verband verstaan het bepalen hetgeen ieder van de deelgenoten toekomt. Zodra die (materiële) verdeling heeft plaatsgevonden, is volgens de voorzieningenrechter niet langer sprake van een bijzondere maar van een eenvoudige gemeenschap. Dat interessante standpunt strookt niet met de uitspraak van de Hoge Raad in de zaak LISV/Grifhorst. In die zaak was na de echtscheiding een overeenkomst tot verdeling gesloten waarbij de woning aan de vrouw was toebedeeld. Omdat was verzuimd de woning ook aan haar te leveren, werd vier jaar later door een schuldeiser van de man beslag gelegd op de woning. Volgens de Hoge Raad diende deze situatie te worden aangemerkt als een bijzondere (en niet als een eenvoudige) gemeenschap, ongeacht

het feit dat deze bijzondere gemeenschap slechts uit één zaak bestond. De voorzieningenrechter van de rechtbank Overijssel komt nu in een vergelijkbare zaak tot een ander oordeel. De onderbouwing acht ik overtuigend maar zijn oordeel kan niet worden aangemerkt als de thans geldende leer.

Verhaal

Met betrekking tot het aandeel in een bijzondere gemeenschap bepaalt de wet dat een deelgenoot niet over zijn aandeel in een tot de gemeenschap behorend afzonderlijk goed kan beschikken en dat zijn schuldeisers zo'n aandeel ook niet kunnen uitwinnen zonder toestemming van de overige deelgenoten. De achtergrond van die bepaling is dat deelgenoten in een bijzondere gemeenschap niet zonder hun wil met (voor ieder afzonderlijk goed) telkens andere medegerechtigden worden geconfronteerd. Anders zou een erfgenaam zijn aandeel in de woning die deel uitmaakt van de nalatenschap kunnen vervreemden aan een derde en zijn aandeel in de auto weer aan een ander. Voor de mede-erfgenamen zou daardoor een ingewikkelde situatie kunnen ontstaan.

Het is echter wel mogelijk dat een deelgenoot zijn aandeel in de hele gemeenschap vervreemdt en schuldeisers mogen ook zijn aandeel in die hele gemeenschap uitwinnen.¹⁷ Over de vraag op welke wijze dat aandeel kan worden uitgewonnen, verschillen de meningen. De wetgever is er destijds van uitgegaan dat dit beslag – vanwege het ontbreken van een aparte wettelijke regeling – wordt gelegd volgens de regels van artikel 474bb Rv.¹⁸ Dat artikel bevat de zogenaamde vangnetregeling voor de executie van rechten waarvan de executie nergens in de wet is geregeld. In dat geval kan de executie plaatsvinden overeenkomstig de bepalingen die gelden voor de executie van roerende zaken (tenzij uit de aard van het recht anders volgt). De gedachte is dat bijvoorbeeld het aandeel in een nalatenschap conform die regeling door middel van één beslagexploot als afzonderlijk goed in beslag genomen en executoriaal verkocht kan worden. In de praktijk stuit dat echter op praktische bezwaren. Indien de betreffende nalatenschap een banksaldo of een

Hoewel het simpel lijkt om het aandeel in de totale gemeenschap als apart object in zijn geheel in beslag te nemen en executoriaal te verkopen, is daarbij buitengewone oplettendheid vereist.

effectenportefeuille omvat, heeft de beslaglegging (door de aanzegging daarvan aan de schuldenaar) niet automatisch tot gevolg dat de bank waar de bank- of effectenrekening loopt, deze rekening zal blokkeren. Het beslag zal pas blokkerende werking hebben en effectief zijn nadat de beslaglegging overeenkomstig artikel 474bb lid 3 Rv ook aan de derde is betekend. Voor het geval alle activa aan de andere deelgenoten worden toebedeeld en de schuldenaar een vergoeding wegens onderbedeling ontvangt, zal ook veelal betekening aan de andere deelgenoten noodzakelijk zijn.

In verband met die praktische problemen heeft de procureur generaal in zijn conclusie bij het arrest LISV/Grifhorst aangegeven dat als artikel 474bb Rv van toepassing is, het beslag op een aandeel in een bijzondere gemeenschap gelegd moet worden door het aandeel in ieder goed afzonderlijk in beslag te nemen op de voor dat specifieke goed geldende wijze. Dat is ook het systeem dat artikel 437 Rv voorschrijft voor de executie van een aandeel in een eenvoudige gemeenschap.¹⁹ De procureur generaal wijst er op dat – ook als het aandeel in de totale gemeenschap als één object executoriaal zal worden verkocht – de levering van de verschillende goederen die deel uitmaken van die gemeenschap, zal moeten plaatsvinden volgens de speciale regels die gelden voor die afzonderlijke goederen. Daarvoor is dan wel nodig dat de executant weet welke goederen deel uitmaken van de nalatenschap. Hoewel het simpel lijkt om het aandeel in de totale gemeenschap als apart object in zijn geheel in beslag te nemen en executoriaal te verkopen, is daarbij buitengewone oplettendheid vereist. Het aan de schuldenaar zelf

betekende exploit van beslaglegging heeft geen blokkerende werking. Betekening aan de andere deelgenoten en aan alle betrokken derden is daarom noodzakelijk evenals inschrijving van het beslag in het Kadaster. Indien deze inschrijving niet plaatsvindt, kunnen de gezamenlijke deelgenoten immers tot verkoop en levering van onroerende zaken overgaan. Als de bijzondere gemeenschap onroerende zaken omvat, zullen deze onroerende zaken expliciet en onder vermelding van de kadastrale nummers in het beslagexploot genoemd moeten worden. Anders kan op grond van artikel 20 van de Kadasterwet geen inschrijving in het Kadaster plaatsvinden.

Op grond van deze praktische problemen, wordt in de praktijk zelden of nooit beslag gelegd op het onverdeeld aandeel in een bijzondere gemeenschap als één object op de wijze die is bedoeld in artikel 474bb Rv. Men kiest er veelal voor om – ondanks het wettelijke verbod – toch beslag te leggen op het aandeel van de schuldenaar in de afzonderlijke objecten volgens de voor dat afzonderlijke goed geldende regels. Daarbij wordt regelmatig een tussenoplossing gehanteerd waarbij de verschillende goederen die deel uitmaken van de bijzondere gemeenschap bij afzonderlijke exploiten (volgens de voor dat specifieke goed geldende regels) in beslag worden genomen en waarbij in deze afzonderlijke exploiten wordt vermeld dat beslag is gelegd op het aandeel van de schuldenaar in de bijzondere gemeenschap waarvan onder meer deel uitmaakt het daarna genoemde object, met vermelding dat de andere vermogensbestanddelen die in de genoemde bijzondere gemeenschap vallen, bij afzonderlijke exploiten conform de voor die afzonderlijke goederen geldende regels in beslag genomen zullen worden. Die oplossing lijkt mij goed te verdedigen. Op die manier wordt het hiervoor geschetste probleem (dat de levering van het aandeel in de afzonderlijke goederen zal moeten plaatsvinden volgens de voor die goederen geldende regels) opgelost. De rechtspraak is daarvan echter nog niet overtuigd. Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft op 31 december 2013²⁰ reeds geoordeeld dat de Rabobank op onjuiste wijze beslag heeft gelegd op het aandeel van de zoon in een onroerende zaak die deel uitmaakt van de na-

latenschap van zijn ouders. Het Hof wijst er op dat schuldeisers van een erfgenaam niet zonder toestemming van de andere deelgenoot beslag kunnen op een onroerende zaak die deel uitmaakt van de bijzondere gemeenschap. In de uitspraak is overigens vermeld dat die onroerende zaak niet het enige maar wel het belangrijkste vermogensbestanddeel vormt van die nalatenschap. Daarnaast geeft het Hof aan dat dit beslag volgens de Parlementaire geschiedenis moet worden gelegd op de voet van artikel 474bb Rv. Dat standpunt wordt op 21 juli 2015²¹ door het Hof herhaald in een zaak waarin ten laste van een voormalige vennoot beslag is gelegd op zaken die toebehoren aan een ontbonden vennootschap onder firma en dus ook worden aangemerkt als een bijzondere gemeenschap. In beide zaken heeft het Hof niet onderzocht of de beslaglegger mogelijk ook alle andere zaken die in de gemeenschap vallen bij afzonderlijke exploitatie in beslag heeft genomen en of de beslaglegger op die manier mogelijk toch beslag heeft gelegd op het aandeel in alle goederen die vallen in de bijzondere gemeenschap. In verband met deze nogal stellige uitspraken van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden levert het dus grote risico's op om beslag te leggen op een andere wijze dan

is vermeld in artikel 474bb Rv. Maar of de door dat Hof aangegeven route de enig mogelijke wijze is waarop deze executie plaats dient te vinden, blijft voor mij de vraag.

Verhaal na verdeling

Daarnaast heeft de beslaglegger op het aandeel in een bijzondere gemeenschap uiteraard ook het recht om verdeling te vorderen. Zodra de verdeling is uitgevoerd, kan de beslaglegger de aan zijn schuldenaar toebedeelde goederen uitwinnen. Als alle goederen aan de andere deelgenoten zijn toebedeeld, zullen deze aan de schuldenaar een vergoeding wegens overbedeling moeten voldoen. Onder die andere voormalige deelgenoten kan in dat geval derdenbeslag worden gelegd.

AFSLUITING

Al met al levert de executie van een aandeel in een (bijzondere) gemeenschap inderdaad extra uitdagingen op voor de schuldeiser en de executerende deurwaarder. Met dit artikel wordt beoogd om de verschillende opties in kaart te brengen en daar oplossingen voor aan te bieden.

Jan Dirk van Vlastuin

- 1 Met dank aan Jeroen Nijenhuis, gerechtsdeurwaarder te Amersfoort, die mij inspireerde tot het schrijven van dit artikel.
- 2 De invoering van het op 28 maart 2017 door de Eerste Kamer aangenomen nieuwe huwelijksgoederenrecht zal gelden voor degenen die onder het nieuwe recht zullen trouwen. Voor iedereen die reeds voor de invoering van het nieuwe recht is gehuwd, blijft het huidige recht gelden.
- 3 HR 23 oktober 1998, NJ 1999/130. Elders in dit nummer van *de Gerechtsdeurwaarder* ook besproken door Prof. mr. A.W. Jongbloed
- 4 Voor deze voorrechten zie de artikelen 3:283 tot en met 287 BW.
- 5 Ook Tuil betwijfelt of dit oordeel juist is. M.L. Tuil, *Verdelingsbeslagen* (diss. Rotterdam), Den Haag 2009, nr. 683-705.
- 6 Zie voor een meer uitgebreide historie van het huwelijksgoederenrecht met een omschrijving van de knelpunten van de nieuwe wettelijke huwelijksgoederengemeenschap voor de gerechtsdeurwaarderspraktijk de elders in dit nummer van *de Gerechtsdeurwaarder* opgenomen bijdrage van Prof. Mr. A.W. Jongbloed
- 7 Conform artikel 1:99 lid 1 onder b BW.
- 8 De wetgever kent daarbij ten onrechte goederenrechtelijk effect toe aan de verdeling. De enkele verbintenisrechtelijke afspraken over de verdeling, hebben niet tot gevolg dat sprake is van overgang van eigendom. Daarvoor dient eerst nog een levering plaats te vinden.
- 9 De uitspraak van Rechtbank Midden Nederland d.d. 4 april 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:1318, is een uitzondering op deze regel. Zie ook de kritische opmerkingen van Prof. Biemans in JOR 2014/278.
- 10 Zie voor de wettelijke regeling artikel 3:166 e.v. BW.
- 11 Voor praktijkvoorbeelden zie ECLI:NL:RBGRO:2010:BN0674 en ECLI:NL:RBARN:2011:BQ8269.

- 12 Hoge Raad 30 maart 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB0805.
- 13 De Hoge Raad noemt als voorbeeld de vraag wie het genot van de zaak heeft en wie bevoegd is tot het gebruik of beheer. Die vragen kunnen niet worden beantwoord op basis van artikel 5:1 BW. Daarvoor is de achterliggende rechtsverhouding van belang alsmede de bepalingen over gemeenschap in boek 3 BW.
- 14 De Advocaat Generaal zag dat overigens anders. Ook de rechtbank Overijssel lijkt daarover een andere visie te hebben blijkens ECLI:NL:RBOVE:2014:7036. De Hoge Raad heeft ook zelf in het "turfschuur-arrest" (Hoge Raad 14 november 1969, NJ 1970, 283) geoordeeld dat het verbod om over een aandeel in een nalatenschap te beschikken, niet meer van toepassing is indien de nalatenschap nog maar uit één vermogensbestanddeel bestaat. Ook H.H. Lammers is van mening dat een bijzondere gemeenschap kan overgaan in een eenvoudige gemeenschap: zie Groene Serie Vermogensrecht, Overgang van bijzondere gemeenschap in eenvoudige gemeenschap bij: Burgerlijk Wetboek Boek 3, Artikel 189.
- 15 Zie voor de wettelijke regeling artikel 3:189 e.v. BW.
- 16 ECLI:NL:RBOVE:2014:7036.
- 17 Tenzij uit de rechtsverhouding tussen de deelgenoten anders voortvloeit: zie artikel 3:191 BW.
- 18 Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden volgt die systematiek in zijn uitspraak van 21 juli 2015 onder verwijzing naar de Parlementaire Geschiedenis (ECLI:NL:GHARL:2015:5539).
- 19 ECLI:NL:PHR:2001:AB0805.
- 20 Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 31 december 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:9956.
- 21 Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 21 juli 2015, ECLI:NL:GHARL:2015:5539.

One-Stop-Shop Gerechtsdeurwaarders

Eén multicompliant managementsysteem

Vanuit één managementsysteem kan uw kantoor voldoen aan de eisen voor: ISO 9001:2015, ISO 27001:2013, ISAE 3402 en de KBvG Normen voor Kwaliteit.

Uw klanten verzekerd van hoogwaardige dienstverlening en veilige gegevensverwerking en u voldoet aan alle voorwaarden om in opdracht van de overheid en financiële instellingen actief te mogen zijn!

“One-Stop-Shop Gerechtsdeurwaarders” is een unieke samenwerking van partijen met uitgebreide kennis en ervaring binnen de Gerechtsdeurwaardersbranche. De inrichting en beoordeling van uw integrale managementsysteem is nauw op elkaar afgestemd.

- ✓ Eén managementsysteem voor al uw normen.
- ✓ Besparing op compliancekosten.
- ✓ Aantoonbare beheersing interne controls.
- ✓ Concurrentievoordeel bij aanbesteding.
- ✓ Zekerheid (en nachtrust) voor uw opdrachtgever.
- ✓ Eén auditteam beoordeelt al uw normen.

Wilt u meer weten? Of wilt u een vrijblijvende offerte?
We helpen u graag.
tel : 06-12770068
email : bouw@bmgrip.nl

Jan Bouw
Directeur Bouw en van de Meerendonk

“Dus met de digitale pen ondertekende stukken staan direct in Credit Navigator?”

“Jazeker, geen probleem!”

Haal het maximale rendement uit Credit Navigator!

Met **Credit Navigator** is veel mogelijk. Het is niet voor niets onder gerechtsdeurwaarders de meest gebruikte software. Onderzoek wijst uit dat veel gebruikers slechts een gedeelte van de functionaliteit benutten. Dat kan beter. Bredere inzetbaarheid, meer efficiency en een hoger rendement zijn haalbaar. Vrij eenvoudig zelfs. Bijvoorbeeld met de digitale pen. Met de digitale pen kunnen de met een ‘natte handtekening’ ondertekende stukken direct naar Credit Navigator worden verzonden. Naast een besparing op mankracht en papier levert de digitale pen ook een enorme foutenreductie op.

Wilt u ook maximaal rendement uit Credit Navigator? Wacht niet langer. Bel vandaag nog 030 608 44 22 of ga naar www.eurosystems.nl

